

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера дензі ● ШИНАРА, 21 март, 1978 шу. ● № 34 (5856). ● Мах 2 кеп.

ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪО КЪОАБАЛЪЮ

Вай вахара практике чIоагIа юкъеденад, цун лоархIамегIча нормах цаI а хиина дIаэттад паччахьалкхен политика овлан тIара дешаш гуччахьа а шерра а дувцалга. Халкъа боахам дегIаахара планаш белгалъеча, е йоккхий законодательни акташ кийчъеча хана парти а правительство а халкъага кхайк, дерригача халкъага ювцийтар духьа арайоах тIаэца лерхIача решеней проекташ. Безам тIабаха а чIоагIа хьаштдолаш а йийцар мехка кердача Конституце проект, из деча хана советски наха цIаькха а хьахьеккар шоай лакха политически къахьегамеи хьинар, общества гIулакхий да санна шоаш бала кхоачаш болга. Советски паччахьалкхен Керттера Закон — коллективни хьаькъалахи коллективни творчествахи хьахиннар.

Октябрь котбаьнначул тIехьагI а партеи халкъеи баьча беррига революционни-хIама хьакхоллача балха итогаш, коммунизм хьалъяра къаьгга перспективаш хьагойта йола СССР керда Конституци ларде лаьцар союзнии автономнии республикашка законодательни болх дIахо боаржабара. КПСС ЦК майски (1977 ш.) Пленуме белгалдаькхар: мехка Керттерча Закона ларда тIа союзнии автономнии республикай Конституцеш кийчъе еза, аьнна. Пленуме белгалдаькхар парте XXV съезда решенешка хьежжа кийчде дIадоладаьча Советски паччахьалкхен законий свода дог СССР керда Конституци хила езилга.

Селхан кепайоазон тIа араяькхай РСФСР кердача Конституце проект. Советски Социалистически Республикай Союза Керттерча Законага хьежжан Российски Федераце башхалонаш теркалъеш оттаяь я из. Из боккха политически лоархIам бола документ чIоагIа хьаштдолаши къоабалдеши тIайийцад автономии республикашка, краяшка, областашка, округашка. Конституце проект ювцаро цIаькха а къаьгган тешавеши гойт социалистически демократи, гражданаш паччахьалкхени общественеи доал деча кхы тIа шерагIа юкъеозара хьакъехьара Керттерча Закона положенеш леррагIа вахаре кхоачашъелга, паччахьалкхени общественнии вахара правовой лардаш чIоагIъелга, вай мехка а доазол дехьа а хула хIамаш шерагIа дIадовзийтилга, общественноста дагардараш даим теркалделга.

РСФСР кердача Конституце проекта тIа кIоаргга хьахьехкад цун ларде ухка къаман-паччахьалкхен устройства формаш кийчъяра принципаш Советски Iаьдала хьалхарча конституционни акта тIара — къахьегачеи лоаьла лоаттадечеи халкъа бокъоний Деклараце тIара хьадоагIилга. Советий республика хьалхара Конституци кийчъечеи тIаэцачеи юкъарчал доацаш дакъа лаьцача В. И. Ленина яьхад: «Вайна бакъахьа хет ший лоIамагIа вIашагIкхийтта къамий союз хилча, — цхьан къамо шоллагIчоа цхьанна а тайпара низ бергбоаца союз хилча, — бизза тешам хургбола, вежарашха йола цхьоагIо къаьгга кхетаяра шоай лоIамагIа барта хилара ларда тIа латта союз хилча».

Цу ленински васкета тешаме хилар хьагойт дуккхача къамех латтача Союза юкъара хьашташ цунна юкъейоагIача хIара республика хьашташца боккъонца демократически хьисапе вIаши тардеш къаман дош къоастадара партеи правительстваи чакхбоахача берригача наькъо. Из политика беркатеи сийлахьбоккха низ болаши хилар къаьгга бIаргагу бартболча цхьан дезале дахаш а къахьегаш а бIаь совгIа къами народности йолча Российски Федераце масалга хьежача. Кхыча советски республикашца цхьана РСФСР цаI йолча союзни паччахьалкхене — ССР Союзе вIашагIкхетаро, дIаяздаьд Российски Федераце кердача Конституце проекта тIа, овлан тIара социально-экономически хувцамаш деча, социализм хьалъечеи цунна карагIдаьннар лорадечеи мехка халкъий низаши торонаши алсамъяьхар.

Советски Iаьдала шерашка овлангара хувцаеннай цхьан хана тIехьайнса хинна паччахьа Россе йистош, цIаккха ца хиннача лоацача исторически хана чухь Российски Федераце халкъаша дегIадара геттара боккха никъ баьб. Из ба дешарйоазув ца харгара эггара хьалхалаттача культураген Iилмаген, эсалча боахамгара эггара хьалхалаттача промышленни юртбоахамеи производствага, цхьаккха бокъо ца хиларгара паччахьалкхени общественни вахара дерригача доакъошка йизза бокъо йолаши хьинаре дакъа лацарген кхаччалца баь никъ.

Российски Федераце автономни республикашта, краяшта, областашта, округашта укх дIадахача кховзткъа шера карагIдаьннараш Iалаьмате доккхий хIамаш да. Вежарашха йолча кхыча союзни республикашка санна РСФСР-е а доккхий хувцамаш хиннад экономикеи культуреи, къахьегамхой вахарахьал чIоагIа тоаденнад, общественни вахара дерригача доакъошка доккхий хувцамаш хиннад.

БоаррамагIа а лакхача темпаех а дегIаух республика халкъа боахам. Алхха укх тIеххьарча шовзткъа шера производственни фондаши къаман доходи 15-зза дегIаенай. Дукхилгеи дикилгеи диллача овлан тIара хувцамаш хиннад халкъа боахама керттерча даькъе — социалистически индустре. Хьахиннай вай ханара керда производстваш, промышленноста технически боарам лакхбеннаб. Доккхий социально - экономически хувцамаш даьд юрташка. ХIанз Российски Федераце колхозашкеи совхозашкеи я лакха овсарле йола техника.

Дегаш гIоздоаха уж дерригa хувцамаш белгалдаьд РСФСР кердача Конституце проекта тIа. Цох хургда ший ларда тIа Российски Федераце къахьегамхой дIахора дерригa вахари болхи вIаштIехьбоаккхаргбола документ. Вай республика Керттерча Законо кхы а айбергба паччахьалкхен, боахама, социально - культурни даькъе Iаьдалеи доал дареи моттигашкарча органий лоархIам. Цунца цхьана Российски Федераце керда Конституци тIаэцаро вай цаI йола союзни дуккхача къамех латта паччахьалкхе дIахо чIоагIъяра гIо дергда.

ХIанз, РСФСР Керттера Закон дувцилга массанахьа шерра даржаш латтача хана, чIоагIа лоархIаме да СССР Конституци дерригa халкъо ювцача хана Iоаяьча беркатеча опытах пайда эцар. Проект ювцача хана, шеко йоаццаш, наха шоашта хьашт дола дуккха дешаш увттадергда, хоадамболлаш йола предложенеши замечанеши ергья. Маьхе йола цхьаккха инициатива теркал ца еш йита йиш яц. Уж ерригаш а теркал е йоагIа республикански органий, моттигашкарча Советий балха тIехь. Хьем ца беш а хоадамболлаш а хьежа деза критикагеи предложенешкеи, кхоачамбоацараш дIадаха деза, гIулакхаш тоадара эшар де деза.

Керда Конституци ювцари тIаэцари вай республика вахаре лоархIамеи бехктоккханеи хIама да. Российски Федераце Керттерча Законо шийна чулоацаргья къахьегамхой опыт, знанеш, лоIам, Даьхе тоаяра цар ю йоакхо. «Вай Конституце дерригa маIан, хIара алац, — аьлар КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева, — тIадерзадаь да халкъа исторически творчество ма-могга хьаллацараи цахаддаш дегIакхувларан». Даьхенна долча берката тIатеIIа къахьегарца, КПСС XXV съездо белгалъяь йоккхий планаш толаме кхоачашъярца советски наха дег тIара хьал а лоац, къоабал а ду парте чакхдоаха гIулакхаш, социалистически демократи дIахо дегIайоалаяраи кIоаргъяраи цо даим ю йоакхо.

16 марта арадаьнна «Советская Россия» яха газет.

БIАЬСТИ КХАШКА

ИттлагIча пятилетка кхоалагIча шера бIаьсти дIае йолаьча культурех хьалхара сводка оттаяьй республика статистически управлене.

13 март тIакхоачаш вай республика колхозашкеи совхозашкеи 9 эзар гектар дIайийнай.

Кхашка арабаьннаб Ачхой-Мартановски, Грозненски, Гудермесски, Наурски, Сунженски, Урус - Мартановски, Шелковской районий механизатораш. ХIанзле 4 эзар совгIа гектар дIайийнай Грозненски района механизатораша.

Мукх, горох 3,7 эзар гектара тIа дIайийнай, хIаьта цхьан шера тIаювла баьцаш — 3,9 эзар гектара тIа.

ХIанзле 773 гектар дIалаьпай бIаьстан юххье дувча баьцадаараша а, царех Ачхой-Мартановски района боахамашка — 773 гектар, Сунженски района — 319 гектар.

БIаьсти юв культураш дIаера балхаш дIахо дIахьош да. Агротехнически бокъонаша дIадеххача тайпара лоацача ханашка дIае лерхI механизатораша уж ерригаш. Ма-эшша органически, минеральни удобренеш тоссаш лаьтта кийчдаьндаь, укх шера къаьстта дика хила тарлу хьувкъам.

АПРЕЛЬ БЕТТА КАЛЕНДАРАГIА

Старогрозненски бурув тохара балхий управлене хьалхалаттачарех я буровой начальник Снегирь Владимир Петровича керте латтача № 717 йолча буровой коллектив. 15 марта укх шера хьалхарча квартала план тIеххоачашъярах рапорт делар цо. ПланагIа лаьрхIачул совгIа техар 30 метр бурув. Иштта дика къахьегаш я Ковалев Кирилл Михайловича кулгалдеча № 227 йолча буровой коллектив. Кхаь бетта заданех 670 метр бурув тоха дезача 15 мартага кхоачаш цо техар 672 метр. Ер бутт бовлехьа планал совгIа шаккхе бригадас тохаргда итташ метраш бурув.

* * *

СССР керда Конституци тIаийца шу дузача денга пятилетка хьалхарча кхаь шера задани кхоачашъяра вай республике эггара хьалха инициатива дIайолаьча Горячеводски бурув тохара балхий управленерча лаьттан ченаш техкараша шерра социалистически яхь йоаржаяьй тIайийца декхараш ханал хьалха кхоачашдара. Яхье баьннараштa юкъе хьалха латт буровой начальник Коньков керте латтача «Черлленни-10» яхача буровой коллектив. ПхийттлагIча мартага кхачалехьа тIабоагIача апрель бетта чотагIа цо техад 331 метр бурув. Цул дукха тIехьабусаш бац Маькин Василий Ивановича кулгалдеча «Брагуны-75» яхача буровой лаьттан ченаш техкареш. ХIанзлехьа планал совгIа бIаь метр гаргга бурув техад цар.

Бурув тохара сухал лакхъярах, химически реагенташ, электроэнерги, кхыйола материалаш кховрах, бурув тохарга дIабода мах лохбарах, бурув деттача остех бизза пайда нийбарах Горячеводски бурув тохара балхий управлене коллективо укх шера кходаьд 207 эзар сом. Из зал рузкъа кходеча дизза дакъа лаьцад буровой начальникаш Манькини Конькови керте латтача шин буровой коллективо а.

* * *

Шоаш тIайийца социалистически декхараш халланза тIеххоачаш а деш, социалистически яхье хьалха латташ хиларца Грозненски бурув тохара балхий управлене белгалъяьнна я Малецкий Георгий Леонтьевича кулгалдеча № 129 йолча буровой коллектив. 13 марта рапорт делар цо бурув тохара кхаь бетта план тIеххоачашъярах. Планал совгIа теха бурув хилар 62 метр. Кхы а хьинар айдаь къахьегаш я буровой коллектив укх деношка.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ОАХА ДЕГ ТIАРА МОГАЮ

Укх деношка кепатеха араяьннай РСФСР кердача Конституце проект. Вай республика учрежденешкарча, организацешкарча, кхыча моттигашкарча наха санна тха заводерча къахьегамхоша а Iомаеш я из. Царца цхьана аз а чIоагIа уйла тIайохийташ дийшад вай вахара боккхача лоархIаме дола из документ.

Масала, ший Даьхен сийдеш волча хIара сага боккхача лоархIаме дола укх тайпара дешаш да 58 статья тIа: «Къахьега могача РСФСР хIара гражданина декхари сийлен гIулакхи да общественни пайданеча гIулакха даькъе ше хержа болх цIена хьабар, къахьегама дисциплина кхоачашъяр». Уж дешаш дувзалу тха хIара къахьегамхочун общества хьалхашкарча декхарца.

Арахеца продукци дика а йолаш шоай декхараш тIеххоачашдеш геттара дукха болхлой ба тха коллективе. Царца цхьана хур-могар даь хьинаре къахьега гIерт со а. ДIадахача шера декабрь бетта иттлагIча пятилетка план кхоачашъяьй аз. Шерра социалистически яхь а йоаржаяь, низ тIабахийтта къахьегаш дукха болхлой ба тха механо-сборочни цехе а. Оаха дег тIара къоабалъеш хьаллоац РСФСР кердача Конституце проект.

У. БАГАШЕВ,
Грозненски ремонтно - механически завода токарь.

* * *

ЧIоагIа уйлеи теркамеи тIабахийта Iомаю «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахоша Российски Федераце кердача Конституце проект. Цох лаьца шоайла дагабувл, хилча бакъахьа хетараш тIадетт.

Ший аргIанара беседа йолча хана лаьттан кIаларча мехкдаьтта тIоанашта низ тIалоаттабара йолча цеха политинформатора белгалъяькхар Конституце 42 статья. Цу тIа аьннад: «РСФСР гражданий чуIе цIенош хила бокъо я. Из бокъо Iалашъю паччахьалкхени общественнии цIеной фонд дегIайоалаярцеи лораярцеи, кооперативнии индивидуальнии цIенош хьалдара гIодарца, наха чуIе вахара аьттув бола цIенош хьалдара программа кхоачашъярга хьежжа, общественни тIахьожам а лоаттабеш, озабезамаш ца деш цIенош дIа-юха декъарца, хIаьта иштта квартирехи коммунальни гIулакх дарахи ийбу мах лакха ца хиларца. РСФСР гражданаш шоашта чуIе дешача цIеной леррIа йоакхо е декхарийла ба».

Насосней машинисташа Короткова Любас, Доценко Антонинас, Анашкина Раисас предложени елар квартирашка бахарийи квартирех ахча дIанийдерийн бехктокхам айбелга 42 статьяна тIатохара, квартирех ахча дIайийдераша нах чубахача цIеношта текущи ремонт яра тела заявкаш шийханнахьа кхоачашъергйола гIулакх дара, цо айбергба цIеношта дикагIа доалдараи уж дукхагIа дахаргдолаш гIулакх дараи шаккхе оагIонна тIалатта бехктокхам. Политинформатор раьза хилар компрессорий машинисташа еннача предложенена.

ИттлагIча пятилетка кхоалгIча шера доккхий декхараш тIайийцад цеха болхлоша. Ер шу чакхдоалача хана мехкдаьтта тIоанашта низ тIалоаттабара дийнахьи буси скважинашка чуухийта хий 10 эзар кубически метрага а кхоачийташ, хьадоаккха мехкдаьтта дукхагIа хилийта лаьрхIад цар.

— Хий чуахийтара болча цу боврамга хIанзлехьа кхаьчад тхо, — йоах йоккхагIйолча операторa Пискунова Еленас. Мехкдаьтта тIоанашка хий чуахийтарах укх шин беттен 15 дийнахьи тIакхийтта мехкдаьтта 265 эзар тонн хилар.

А. ТИЩЕНКО.

Юрта боахама еррига техника кийчъяь, дIаде фу, минеральни удобренеш Iалашъяь, кхыдар даь бIаьстан балхаш дIадоладе кийча хиларах дега боккха тоам хиина ба укх деношка «Назрановский» совхоза Албогачиев Iусмана кулгалдеча мехотряда къахьегамхой. Кхашка балхаш дIадоладе деза ха тIакхача йисача юкъа дийза диса балхаш чакхдовхаш ба уж.

Укх деношка Российски Советски Федеративни Социалистически Республика Конституце проект ювцаш собрани хилар мехотряде. Цу проекта хIара статья, пункт дIайовзийташ, лоархIам кхетабайташ къамаьл дир собрале совхоза кадрай отдела начальника Мальсагов Ахьмада Iумара.

СУРТА ТIА: «Назрановский» совхоза мехотряда болхлошта РСФСР Конституце проект ешача хана.

И. ПЛИЕВА сурт.

22 апреле — коммунистически субботник

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЙГА КИЙЧЛУ

Укх шера дика къахьегаш хьабоагIа Назрановски мельзавода болхлой. Цар укх шера хьалхарча шин бетта валови продукци арахецара план 106 процент кхоачашъяьй, продукци маьхала яккхара план 112 процент кховчашъяьй.

ХIанз коллектив кийчлуш я 22 апреле коммунистически субботнике араяла. Цу дийнахьа керттерча производстве къахьегаш хургва 160 совгIа саг. Цар арахецаргда 190 тонн хьоар, 30 тонн хьажкIий йишк, 360 тонн кийча продукци дIайохийтаргья. Цар цу дийнахьа арахецаргья 38,1 эзар сома маьха продукци, е вокх деношка арахецачул 8,7 эзар сома дукхагIа.

70 совгIа саг хургва завода ков цIендеш, помещенешка кIир тохаш, гаьнаш дIайогIаш.

* * *

Ерригсоюзни коммунистически субботнике шерра дакъа лаца кийчлуш ба Назранерча автотранспортни предприятера болхлой.

— Тха водителаш, ремонт еш бола болхлой кийча ба из ди толаме чакхдаккха, субботнике араваргва 300 совгIа саг. Ерригача бригадаша, ремонт еш болча болхлоша, инженерно - технически персонала белгалдаькхад 22 апреле дергдола балхаш. Укхаза хIаранена хов ше мичахьа, малагIча объекте къахьегаш хургва цу дийнахьа, — йоах Назранерча автотранспортни предприяте директора Беков Мурада.

Субботник долча дийнахьа водителаша дIахьоргда 1,9 эзар тонн халкъбоахама мухьаш. Цу дийнахьа даьккха 700 сом гаргга ахча пятилетка фонде дIахьожаде лерхI цар.

Юхевиса 50 совгIа болхло хургва предприяте ков цIендеш, гаьнаш дIайогIаш.

* * *

Назрановски кирпишкаш еча заводера 100 гаргга саг хургва 22 апреле хулача Ерригсоюзни коммунистически субботнике дакъа лоацаш. Царех 70 болхло продукци арахецаш хургва. Духхьал цу цхьан дийнахьа цар арахецаргья ткъаь итт эзар кирпишк.

Вахте латташ воаца 26 саг хургва предприяте коа лостам беш, гаьнашта кIир тохаш.

А. САГОВ.

СИЙЛЕ ХИЙЛА ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ!

КПСС обкома бюро, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьежай районашa, производственни объединеней, управленей, предприятей коллективаша 1978 шера план кхоачаш а тIеххоачаш а яраи производства эффективности балха дикали айяраи тIехьа чIоагIагIа къовсам лоаттабара промышленносте, транспорте, бувзаме шин бетта лелаяьча социалистически яхьа итогашка, соцам баьб хьожае:

ХЬАЛХАРА МОТТИГ
ШАЛИНСКИ РАЙОНА,

продукци маьхала яккхара план 104 процент, къахьегама овсарлен — 106 процент кхоачашъяьча.

ШОЛЛАГIА МОТТИГ
НАЗРАНОВСКИ РАЙОНА,

продукци маьхала яккхара план 103 процент, къахьегама овсарлен — 107 процент кхоачашъяьча.

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНА

продукци маьхала яккхара план 102 процент, къахьегама овсарлен — 100 процент кхоачашъяьча.

Заводскойи Ачхой-Мартановски районий дика болх белгалбаккха.

1978 ШЕРА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ШИН БЕТТА ИТОГЕГIА ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНЕИ КОЛЛЕКТИВАШТА ЮКЪЕ КОТЪЯЬННАРГ ЛАЬРХIАЙ:

«Промавтоматика» Iилма-производственни объединени,
производственни швейни объединени,
ялатпродуктай Нохч-ГIалгIай производственни объединени.

ПРОМЫШЛЕННОСТЕИ ТРАНСПОРТЕИ УПРАВЛЕНЕЙ, ПРЕДПРИЯТЕЙ, ОРГАНИЗАЦЕЙ КОЛЛЕКТИВАШТА ЮКЪЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬЕ КОТЪЯЬННАРГ ЛАЬРХIАЙ:

«Старогрознефть» мехкдаьттеи гази йоаха управлени,
«Октябрьнефть» мехкдаьттеи гази йоаха управлени,
бурув тохара балхий Горячеводски управлени,
бурув тохара балхий Малгобекски управлени,
СССР 50 шу дизара цIерагIа йола химически завод,
производственно-товарни контора,
В. И. Ленина цIерагIа йола Грозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод,
«Нефтехимзапчасть» Грозненски завод,
«Трансмаш» завод,
«Красный молот» завод,
ГI. Ахриева цIерагIа йола «Электроинструмент» завод,
«Грозэнерго» ремонтно-наладочни предприяти,
ТЭЦ-2,
Урус-Мартановски райбыткомбинат,
№ 4 йола маькха завод,
кондитерски фабрика,
макаронни фабрика,
Ачхой-Мартановски мехлесхоз,
Ермоловски леспромхоз,
Назрановски автотранспортни предприяти,
промышленни машиннаькъа транспорта Аргунски предприяти,
Грозненски локомотивни депо,
наькъа Грозненски дистанци,
машиннаькъа почтамт.

Цу цхьан ханна КПСС обкома бюрос, НГIАССР Министрий Совето, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо КПСС горкомий, райкомий, горрайисполкомий, министерствай, ведомствай, производственни объединеней, предприятей кулгалхой уйла тIаяхийтар дIадахача шера цу ханаца кийсдича цхьайолча производственни коллективаша производство дегIаяра темпай боарам лохбаь хилар; боахамий кулгалхошкара хьадийхар хьалхагIа хиннача боарамали производство пхе шера плана контрольни цифрели тIехьадисар дIадаккха де деза гIулакхаш белгалде а чакхдаха а.

КПСС горкомаши райкомаши, горрайисполкомаш, министерствай, ведомствай, производственни объединеней, предприятей кулгалхой декхарийла ба ерригача предприятеша къахьегама овсарле айяреи арахецача продукцега дIадодар лохдареи заданеш шеко йоаццаш кхоачашъяра дукхагIа уйла тIаяхийта, хIаьта цу ларда тIа хIара къахьегача коллектива балха эффективности дикали лакхъелга Iалашде.

* * *

1978 шера план кхоачаши тIеххоачаши яра тIехьеи гIишлошъеча шин бетта производства эффективности балха дикали лакхъяра тIехьеи республика районаша, гIишлон, монтажни, проектни организацеша, стройиндустре предприятеша лелаяьча социалистически яхьа итогашка а хьежа КПСС обкома бюрос, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо яла соцам баьб:

ХЬАЛХАРА МОТТИГ:
ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНА,

капвложеней юкъарча боарама план 123 процент, цу даькъе гIишлон-монтажни балхашта — 122 процент кхоачашъяьчоа;

МАЛГОБЕКСКИ РАЙОНА,

капвложеней юкъарча боарама план 146 процент, цу даькъе гIишлон-монтажни балхашта — 2,9-зза дукхагIа кхоачашъяьчоа;

ШОЛЛАГIА МОТТИГ:
ЛЕНИНСКИ РАЙОНА:

капвложеней юкъарча боарама план 104 процент, цу даькъе гIишлон-монтажни балхашта — 115 процент кхоачашъяьчоа;

ШЕЛКОВСКОЙ РАЙОНА,

капитальни вложеней юкъарча боарама план 126 процент, цу даькъе гIишлон-монтажни балхашта — 142 процент кхоачашъяьчоа;

ПРОИЗВОДСТВЕННИ КОЛЛЕКТИВАШТА ЮКЪЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬЕ КОТЪЯЬННАРАШ ЛАЬРХIАЙ:

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединене «Грознефтехимремонтстрой» яха трест, гIишлон-монтажни балхий план 112 процент, ший низашца — 111 процент кхоачашъяьр;

«Чечингсельстрой» трест, гIишлон-монтажни балхий план 102 процент, ший низашца — 116 процент кхоачашъяьр;

«Жилгражданстрой» трест, гIишлон-монтажни балхий план 103 процент, ший низашца — 102 процент кхоачашъяьр;

Нохч-ГIалгIай гIишлон - управлене СМУ-11, гIишлон-монтажни балхий план 104 процент, ший низашца— 108 процент кхоачашъяьр;

«Центроспецстрой» треста специализированни управлени, гIишлон - монтажни балхий план 114 процент, ший низашца — 114 процент кхоачашъяьр;

«Грознефть» объединене гIишлон-монтажни управлени, гIишлон-монтажни балхий план 123 процент, ший низашца — 123 процент кхоачашъяьр;

«Росводремстрой» объединене «Чечениигушводремстрой» треста Сунженски ПМК, гIишлон-монтажни балхий план 135 процент; ший низашца — 135 процент кхоачашъяьр;

республика юртбоахама министерства ПМК, гIишлон - монтажни балхий план 117 процент, ший низашца — 120 процент кхоачашъяьр;

«Чечениигушводстрой» гIишлон - управлене ПМК-8, гIишлон-монтажни балхий план 118 процент, ший низашца — 121 процент кхоачашъяьр;

«Чечингражданпроект» институт, проектно-тохкама балхий боарама план 101,9 процент кхоачашъяьр;

«Чечениигушводстрой» гIишлон-управлене Аргунски аьшкабетонни изделей завод, продукци маьхала яккхара план 109 процент, къахьегама овсарлен — 106 процент кхоачашъяьр;

Нохч-ГIалгIай карьероуправлени, продукци маьхала яккхара план 103 процент, къахьегама овсарлен — 103 процент кхоачашъяьр;

«Чечениигушстройматериалы» яхача объединене № 2 йолча гIишлон-материалий комбинат, продукци маьхала яккхара план 102,6 процент, къахьегама овсарлен — 100 процент кхоачашъяьр.

ПРОПАГАНДИСТИ ВСТРЕЧНИ ПЛАНИ

1977 шера планагIа лаьрхIачул 500 эзар сома маьха продукци дукхагIа арахеца — иштта яр тха коллектива встречни план. Тхоай декхараш тIехкхоачаш дь оаха. ПланагIа лаьрхIачул 876 эзар сома маьха продукци дукхагIа арахийцар.

КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленумеи ийссазлагIа херцача СССР Лакхехьарча Совета бархIлагIча сессеи выводашеи решенешеи политически къахьегамеи хьинар чIоаггIа айдаьча хьалашка кийчйир 10-ча иятилетка кхоалагIча шера встречни план. «Электроинструмент» яхача назрановски заводо декхар тIайийцад 1978 шера планагIа лаьрхIачул 300 эзар сома маьха продукци дукхагIа арахецеи маьхала яккхеи. Из план тха завода чIоагIа йоккха я, нагахьа санна 1978 шера хьаеш йола продукци 1977 шера боарамца нийсйича 10 процент дукхагIа хила а номенклатура а иштта дукхагIа а хиниа шозза кердаяккха а езаш хилар теркалдича. ХIаьта цу цхьан ханна хIанзарча хьалашка наьха санна хувцамаш хул дикала хьоккхамашта а. 1978 шера арахецача ерригача продукцех 30 процент «Пачхаьалкхен дикала Знак» тIалатташ арахеца лерхI оаха.

Встречни планаш уттаяра кхоачашъяри духьа тIагIертта лоаттабеча къовсаме доккха дакъа лоац нах оарцагIбоахача пропагандиста. Пропагандист производствана гаргагIа ме хул а из ше цунца юкъарчал доацаш вувзавенна хилча а, ший ладувгIарий теоретически кийчо айхагIа ювз цо вахарца. Тха заводе дикагIа болча пропагандистех цаI ва механически цеха начальник Цуров Батырбек. Цо кулгалдеча коммунистически къахьегама школе дешаш 20 саг ва. Деша мел багIараш керттера производственни специальносташ йолаш ба: токараш, фрезеровщикаш, шлифовщикаш.

— Вай торонаш техкача гучадаьлар, производства эффективности продукце дикали лакхъяра вай торонаш хилар, — йоах нов. Цурова, — Уж кхоачамаш юкъедоаладара болхлой, инженерно-технически балхаш дераш оарцагIбахарах латт декхар. Деша багIараштa дIахоит аз вай Даьхен экономически низ боккхагIа ме хул, вай хаьжъа тIа-тIа эша материальни духовнии хIамаш кхоачашде паччахьалкхен торо йоккхагIа хулаш хилар. Пропагандист хиларах тарра сай декхар лоархI аз цу бакъдолчох хIара сайца деша мел вагIар а царга гIолла бригадера, участкера цар новкъостий а дIаккетабар. Инициатива, балха овсарле дикали лакха йолаш къахьегара цар денал ураоттадар — из лоархI аз сай керттера декхар.

Ший балха тIа новкъоста Цурова пайда эц кхетама балха массе тайпарча формехи методехи. Чурча кхоачамех биззагIа пайда эцари производства эффективность лакхъяри духьа лоаттабеча къовсаме наха шоай къахьегам сакхетаме, творчески лелабеча, социалистически доалахье лораеча моттигашка толамаш дикагIа доахаш хилар теркал а деш, пропагандиста цехе юкъекхухь инициативнии хьаьналчен болхлошта моральнии материальнии поощрени яра методаш. Ше хьехама болх беча хана шийца деша багIарий уйла хьалхалаттача болхлой рубежашта тIакхе гIертагрбола уйла дегчу йоссае гIерт из, дикагIа бола болхлой хьоккхаме уттабу.

Деша багIараша шоаш, практически заданеш кхоачаш а еш, белггаларча участкера гIулакхаш миштa лел а хьожаш, дуккха маьхера предложенеш тел.

Цуров Батырбека йоах: «Са хIанз дог тийшад, деша багIараша тела предложенеш пропагандиста оагIонгахьара хьаллацар царна кхетам балара боккхача лоархIаме хиларах а цо цар хьинар наьха санна айдеш хиларах а». Цул тIехьагIа ший балха практикера цхьа масал доаладир цо. Деш дола къамаьл бухсоцаш хьахулачунга хьежжа къахьегамах мах тела бригадаш вIашагIйоаххара хьакъехьа да. Эггара хьалха из дагадехар коммунистически къахьегама школе деша вагIа Мерешков Махьмад, механически цеха шлифовщик ва.

Цхьайолча заводий опыт хьа а нийца, цехе вIашагIъеллай бухсоцаш хьахулачунга хьежжа къахьегамах мах тела станочникий бригада. Бригадана кулгалде оттавир эггара хьалха из бригада вIашагIйоллилга дагадеха шлифовщик Мерешков Махьмад ше. Ше болх дIаболабаьча хьалхарча бетте а 1,5-зза дукхагIа продукци хьайир бригадо, цу станочникаша хьалхагIа къаьст-къаьста болх беча хана еш хинначул. ЧIоаггIа тоаелар ритмичность, хIаьта эггара керттердар — продукце дикал 40 процент лакхъелар, шозлагIа тоае ца езаш дIатела яьлар ерригача продукцех 80 процент. Нагахьа санна хьалха цу бригадерча болхлоша хьаянь оатхалаш вIашагIйоххача хана 10 — 15 процент ца мегаш юха кхахьийтаяле, бIарччача 1977 шера цхьаккха моттиг хиннаяц брак яь оатхалаш кхыча цехашкара юхаяхкийта.

Бригадин къахьегам вIаштIехьбаккхарах къахьегама овсарле кхы тIа а лакхъе вIаштIехьдаьннад. М. Мерешкова бригадзгеи ерригача цехагеи цо йиш хилийтаи юххьанцарча заданел 20 процент тIех йола встречни план тIаэца.

Тайп-тайпара квалификацеш, бе-бе профессеш йолаш, балха опыт цхьатара йоацаш болча болхлоех бригадаш вIашагIйоххача хана керттера хало хьалхашка эттар къахьегамах нийса мах телара деша. Цига а доккха хIама карагIдаьлар пропагандиста Б. Цуровнеи цунца деша багIараштеи. Цу гIулакха кIезига къахьега дезанзар цар.

Пропагандиста тIадиллар нов. Мерешкова бригада балха опыт вIашагIтохилгеи цу хьакъехьа завода семинаре къамаьл делгеи. Предприяте беррига пропагандисташ бригадни хьисапе къахьегам вIаштIехьбакхар гIойленагIа хиларах тешабе тха вIаштIехьдаьнначул тIехьагIа, из хала болх цхьатарра дIатIайийцар цар. Цу гIулакха юкъе доккха дакъа лаьцар деша багIараша, М. Мерешкова бригадо баьча балхах хьахиннараш масалана а кхувлаш.

Еррига завод бригадни хьисапе болх бе йолаяларо йиш хилийтар производствана ду доал болхлой шоай бе дIадала.

ХIанз дуккха проблемаш бригадашта чухьа къестаю. АттагIа а хьадагIа а хиннай планировани. Сменни заданн хьалхагIа хIара болхлочоа, хIара операцева кийчйора. Цу гIулакхо производствана доал дара мастерашта чIоаггIа хало тIакхоачайора. ХIанз лоадама хIама ца юсаш дIаяьхай уж халонаш. Планировани бригадана ю, бригадиро ше дIанийсбу болхлой балхаш тIа.

КъахьегамаX бухсоцаш хьахур дукхагIа теркалде яьннай еррига коллектив. Бригада шеяьннай хIанз цхьа болхло тIераваьлча шолла гIвар цун когаметта дIаоттаргвола, вIаши тара йола профессеш Iомаергйола гIулакх де. Бригадин къахьегам вIаштIехьбакхалехьа халадар болхло цхьан операце тIара вокх операце тIа оттаве. ХIанз башха хало хо ца луш чакхдоал бригадашка отпуске бахача е цамогаш хиннача болхлой когаметта кхыбараш оттабелга.

«Бригадаш вIашагIйоххале, — йоах Цуров Батырбека, — цунна чIоагIа корта «хьувзабе» безаш хулар тха».

Болхоачита юкъера бувзамаш айхагIа хиннад. Шоай знанеш къоначарна сихагIа дIаяла гIерт опыт йола кадрови болхлой. «Къоаношта» лов еррига операцеш кагирхоша сихагIа караерзаяр, кхыметтел балха говзала эггара чIоагIагIа йола къайле дIагучаяккха а, хIана аьлча цхьан нарядагIа бу цар болх.

Бригадай коллективаша деррагача лостамашкахьа бу болх. ГIехьабусача болхлошца беседаш ю, къаьстта терко ю кагирхой, къахьегамеи производственнии дисциплина телхаераш «оз». Къовсам тIа дола нагахьа дош бригадана юкъера дIаара далац.

Дукха а дукхагIа лакхъеннай арахецача продукце дикал, тоаеннай производства ритмичность. ХIанз бригадашка кхыметтел къонача болхлошта юкъе а бац шоай сменни заданеш кхоачаш ца ераш. Балхаш тIара болхлой дуккха а кIезигагIа хувцалу. Бригада хIара члена бокъонца дог тийшад хIара денна бе болх хургболгах. Циггара хьахул алани а. 1976 шерарчул шозза кIезигагIа дIабийнаб къона болхлой балхара 1977 шера.

ЧIоагIъеннай къахьегама дисциплина. МоллагIа болхло балха ара ца воалаш висача итт ден график юкъагIйоал, хIаьта из бахьан долаш бригадав 10 процент кIезигьо преми. Цудухьа дисциплина телхаераш бригадана бIаргагучча ба.

Бригадни хьисапе болх бе йолаенначул тIехьагIа дениз 30 процент лакхъеннай механически цехе къахьегама овсарле. ХIаьта КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмона луш дола жоп да из. Цу тIа аьннад: «Эффективности дикали бахьан долаш дерригача халкъо лоаттабеча къовсама юкъе хьинаре дакъа лацар — из да къахьегама овсарле эггара дукхагIа лакхъяр духьа ерригача торонех пайда эцар».

1978 шера хьалхарча деношке а дениз хьинаре болх бе болабелар пропагандистаца Б. Цуровца деша багIараш. Письмога хьежжа оттаяь мероприятеш кхоачашъеш я уххаза, цудухьа шеко яц, беррига болх тоабара кхы тIа а кхоачамаш лаха цо йиш хулийташ хиларах. Из Письмо юххьанца дувцача хана бригадай членаша предложенеш елар хьалхагIа тIанийца хинна встречни планаш юха кердайоахаш, йоккхагIа уттаеш. Масала, механически цехо шера план 25 декабре кхоачашъе лаьрхIадар хьалхагIа, хIаьта хIанз кхы тIа кхоачамаш а леха шера план 22 декабре кхоачашъе аьнна декхар тIанийцад цеха коллективо.

М. ЗУРАБОВ,
«Электроинструмент» яхача завода ПДО начальник.

ХЬАЯЬЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКАША ЦХЬАНА КЪАХЬЕГАШ

МОСКВА. «Энергоприбор» яхача опытни заводе караерзаеш латт зIамигача электронно-вычислительни машинай кердача системай комплексех цаI. ЭВМ зIамигача системай опытни промышленни партей хьалхара образецаш СССР Iилмай Академега дIаеннай Iилматоххама гIулакхашта пайда эцийтара.

ЗIамигача ЭВМ система кийчъяьй хIанзарча эггара кердагIа йолча технически база социалистически мехкий кооперацe ларда тIа. Цу вычислительни комплексай цхьайола устройстваш хьаяьй Польше, Болгаре, Венгре, СЭВ членаш долча кхыча мехкашка. Цу мехкашка а арахецаргья цу тайпара халкъа боахама дуккхача доакъошка пайда эца йиш йола вычислительни машинаш.

СУРТА ТIА: СМ ЭВМ комплекс кийчъеш ба инженераш (аьрдехьара аьттехьа) Полотеров Анатолийи Блинков Александри.

Н. АКИМОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХIАРА БАЛХА ДЕННА — ДИКАЛА ЗНАК

ПАРТКОМИ ЯХЬИ

КПСС XXV съезда решенеш вахаре кхоачашъеш дIадахача 1977 шера низ тIабахийтта къахьегарах доккхий толамаш даьхар СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода коллективо. «ТIехьабусараш боацаш бе болх!» яха ростовчаний болам хьал а лоацаш цехашта, участкашта бригадашта, сменашта юкъе Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара сийна шерра социалистически яхь йоаржаяь къахьегарда 10 бетта заданеш 27 октябре кхоачашйир цо. Цу гIулакха новкъостал дир заводе дика вIаштIехьбаьккхача политико-массови балхо. Сийлахь-боккхача Октябра накъадолхаш 60 хьинаре вахта толамца чаккхъяьккхар завода коллективо.

КПСС ЦК Октябрьски (1977 ш.) Пленум болх беш хиннача деношка къаьстта дика къахьегаш хилар химикаш. Ерригача коллектива хьоккхамаш хIара члено беча балхах тийша хилар дика кхета а деш «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа лелаю социалистически яхь дегIайоалаяра цахаддаш уйла тIайохийт завода партийни комитето. Производства эффективность лакхъелга, чурча торонех дукхагIа пайда эцилга, производства деррига доакъошкарча балха дикал тоаелга, коллектива берригача членашца шоаш предприяте дай хилари цун гIулакхех шоай дог лаза дезилгеи ховргдолаш кхетама болх белга юкъедодаш я из яхь. ХIара производства дакъа балха мах бе тардолийт цу гIулакхо.

КПСС XXV съезд хьаеллалехьа хьахинна из болам хIанз геттара дIачIоагIбеннаб коллективе. «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизах йола яхь дегIайоалаеши мехкахьалхалаттача предприятей болам хьаллоацаши къахьийгача СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода коллективо 4 ди хьалха — 1977 шера 27 декабре кхоачашйир шера план. Планал совгIа хьаяьй 2 миллиони 55 эзари сома маьха продукци. Юкъера лаьрхIача 78,5 процент хул дикала Знак йолаш арахеца продукци. ХIаьта 102,2 процент я къахьегама овсарле, продукцега дIадолар 2,3 процент лохденнад.

Заводе шерра йоаржаяьй «Профессех дикагIвар», «Коммунистически къахьегама ударник», «ДикагIвола къона болхло» яха цIераш яхара тIехьара яхь, шоай творчески планаш кхоачашъяра цу болама юкъе дакъа лоацаш ба 85 процент инженерно-технически болхлой. ХIаьта массехк шера дениз Уфимски синтез-спирта заводаца яхь лелаеш я тха коллектив. Уж дерригаш бахьан долаш «Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене предприятешта юкъе соахка шозза хьалхара моттиг яьккхар заводо.

Социалистически яхьа хIара денна итогаш ю участкашка, сменашка, бригадашка. Цул совгIа, бетта цхьа завкома шеррача заседане дувц социалистически яхьа итогаш яра дешаш. Яхье баьннарашта юкъе хьалхалаттташ я № 15 йолча (начальник А. Н. Кузнецов, парторганизаце секретарь В. А. Мазуренко), № 32-111 йолча (начальник В. М. Дронкин, парторганизаце секретарь В. А. Захаров) контрольно-измерительни приборий (начальник А. И. Шалыгин, парторганизаце секретарь Е. П. Петров) цехий коллективаш.

ДIадахача шера санна укх шера а геттара дика къахьет тха хьалхалаттараша № 132 йолча цеха аппаратчика Ф. Н. Бугаева, центральни ремонтно-механически цеха мастера В. И. Коваленкос, электроцеха электромонтера А. Н. Степанова, ремонтно-механически цеха слесарий бригадира А. А. Шадрина, № 108-110 цеха аппаратчика К. Ф. Герасина, кхы дуккхачар.

1977 шера декабре КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева къамаьл деш хиннача КПСС ЦК Пленумех СССР Лакхехьарча Совета бархIлагIча сессеи белгалдаьхад къахьегамхой социалистически яхь кхы а шерагIа йоаржаэ езилга, боахамий чурча торонех дукхагIа пайда эца безилга, рузкъа ма-хулла кIезигагIа дIа а дохийташ, доккхагIа дола толамаш даха дезилга, производства новаторий инициативаш дIайоаржаяр, дикагIйола опыт юкъеяхьар санна долчу гIулакхашта къаьстта уйла тIаяхайта езилга, дикала хьоаккхама тоадара цахаддаш йоаккхо езилга. Цунца дувзаденна Горячеводски буруо детарий болам хьаллаьдаб заводе. СССР керда Конституци арадаьлча шу дузача 1978 шера 7 октябре иттлагIча пятилетка 3 шера план кхоачашъяра дола декхараш тIайийцад 13 бригадо. Халкъа боахама экономически боккха пайда беш йола дикагIйола опыт Iоамаяр, яшхар, дIайоаржаяр да социалистически яхьа лоархIамегIдар.

Цу гIулакхий лоархIам а беш къахьегама дикагIйолча методий школашта йоккха уйла тIайохийт завода партийни комитето, кулгалхоша, завкомо. 1978 шера 70 болхлочоа лоархIамегIа йола профессеш Iомаяра, 1050 çага балха говзал лакхъяра тIайийцад социалистически декхараш. Цул совгIа, вIаши болх бувзалуш йолча предприятей къахьегама дикагIйола методаш балха юкъехухь заводе. Юкъарча гIулакхаца доккха дакъа лоацаш ба рационализатораши изобретателаши. 860 рационализатори изобретатели ва заводе. Соахка 750 рацпредложении 20 изобретении еннай цар, берригa дIалаьрхIача 1 миллиони 195,6 эзари сом пайда а беш.

Шоай балха дикал лаккхьярах бола болхлой, инженерно-технически болхлой бехктокхам чIоагIа дегIабоалабу социалистически яхьо.

Яхьах хьахиннараш шерра дIадовзийтилга чIоагIа уйла тIайохийташ леладу парткомо. Цехашка а заводе а кийчъяьй хьоккхама агитаци, яхьах хьахинарех хан-хана хьа язду «Химик» яхача дукха тираж йолча газета -тIа, дувц завода радио чугIолла.

1978 шера тIайийца социалистически декхараш толамца кхоачашделга парткома лоархIамечарех цхьа декхар да. Планал совгIа 300 тонн феноли 600 тонн спирти даккха дезаш да уж декхараш, цунах 200 тонн феноли 450 тонн спирти 7 октябрга а доаккхаш. Уж а иштта иттлагIча пятилетках тIайийца декхараш а толамца кхоачашдара низ кхоберг болаш яц завода коллектив.

ИттлагIча пятилетке товарни продукце боарам 31,4 процент лакхбара, ерригнех 80 процента дIакхоачашъяр дикала Знак йолаш арахецара, кIезигагIа рузкъа дIадохийташ кхы а керда мощносташ хьал ца еш уж толамаш дахара дола декхараш шийна хьалхашка оттадаьд СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода коллективо. Доккхий толамаш доахарга дIахо процессаши оборудованеши эргаяьа тоаяра, интенсификацияра, Iилмана, техникана, дикагIйолча опыта карагIдаьннараш шерагIа балха юкъедахьара, производства чурча торонех дикагIа пайда эцара, къахьегамхой творчество дегIаяра чотах.

Уж декхараш кхоачашдара йоаржаяь социалистически яхь дIахо дегIайоалаяра беррига кагирхой юкъеозар боккхача лоархIаме да. ХIаьта берригаш а дIалаьрхIача 800 гаргга кагирхой ба заводе. Цар къахьегамцара безам совбоах, халкъа рузкъана хьурмат дара, технически прогресс сихьяра, общественни производства эффективность лаккхъяра, знанеш караерзаяра уж тIаберзабу социалистически яхьо.

Къонача болхлошта дулургдар довзара заводе вIашагIъеллай шоайла яхь лелаеш йола 14 комсомольско-кагирхой коллектив. ХIара денна цу коллективашта карагIдаьннарий итогаш ю ВЛКСМ комитета заседане. Котбаьннарашта тел карара кара тела вымпелаши ахчан премеши, лаьрххIача улгатIа дIаязду яхьах хьахиннараш.

ДIадахача шера «Аврора» яхача крейсера юхе сурташ дахийтарах Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизарга КПСС Центральни Комитетага комсомола луча рапорта тIа кулг яздарах йола бокъо яккхара къовсам лоаттабеш хилар завода кагирхой. Иштта «КПСС XXV съезда решенеш — вахаре!» яхача ленински зачете а дизза дакъа лоацаш хьабоагIа къона химикаш.

Экономически коммунистически, иштта «Социализми къахьегами» яхача школашка дешаш ва 128 къона болхло. Цул совгIа, царех хIаравар тIачIоагIваьв хьехамчашта. 305 хьехамча ва заводе. Царех дикагIбараш ба: пропилен цIендарен концентрировани ярен цеха аппаратчик СССР Лакхехьарча Совета депутат Л. К. Черкунова, ремонтно-механически цеха слесарь И. И. Шевляков, центральни ремонтно-механически цеха мастер Е. В. Троицкий, ремонтно-механически цеха слесарь Н. П. Сафонов, газ къовстаеча цеха аппаратчик А. М. Гайдуков, спирта синтеза цеха машинист А. М. Григорьев, йIовхала-хи цеха М. А. Мамаев. Шоай балха опыт дIаяларал совгIа социалистически яхье толамаш дахара кагирхошта доккха гIо-новкъостал ду цар.

Пятилетка кхоалагIча шера а къахьегама доккхий толамаш доахаш я завода коллектив. 102,2 процент кхоачашъяьй шин бетта план. Планал совгIа арахийцай 457 эзар сома маьха продукци, цунах 80 процент гаргга паччахьалкхен дикала Знак а йолаш. РСФСР Конституце проекта дегаш гIоздахарца Ерригсоюзни ленински субботнике хьинаре болх бе лаьрхIад тха предприяте къахьегамхоша. 2860 саг хургва субботнике дакъа лоацаш, 420 коммунист юкъе а волаш. Шоай балха моттигашка къахьегаш хургба царех дуккха дукхагIбараш. Дуккха итташ эзар сома маьха продукци арахеца лаьрхIад цу дийнахьа.

Пятилетка кхоалагIча шера а дIахо дегIайоагIаш я «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девиза тIехьара социалистически яхь. Къахьегамхой социалистически яхьацара инициативеи творчески дакъа лоацилгеи дегIадоаладара, производстве пайда дукхагIа эцара къовсам лоаттабара тIехьа боккха болх бу партийни профсоюзни организацеша.

В. САВИН,
СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода парткома секретарь.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссешка

МОВХЬАШ ЛОРАДЕ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета законодательни предположенеи комиссе аргIан заседани хетаяь яр Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа Грозненски отделене мухьаш лорадела Iалашдара деша.

Комиссе заседане ладийгIар наькъа отделене начальника нов. Л. Н. Нюхалос яьча докладагеи республика юстице министра нов. И. А. Албастова, транспортни прокурора нов. М. И. Гудименкос, милице линейни отделене начальника нов. Ю. М. Савина, Лакхехьарча Совета депутаташа даьча къамаьлашка.

Къамаьлаш даьраца наькъа отделене кулгалхой теркам тIабахийтар социалистически доалахье чIоагIагIа лорае а из лечкъаяран доал во дараи аьттув боалийта бахьанаши хьалаши дIадахаран партеи правительстваи указанеш во кхоачашъеш хилара.

Грозный, Алды, Гудермес станцешка товарни ковнаши контейнерни площадкаши бийсан тоъал сийрдаьха яц, гонахьара карташ къуй я кхыбола нах а паргIатта чакхбоала йиш йолаш Iурга доахкаш я. Мухь тIабола составаш дукхача хана дIаоттаяь лоаттаеш, мухь дIайбераш цар адресагIа мухь кхачарах ханнахьа хоам ца беш моттигаш я, мухь тIаболча составашка весовщикаш IертгтIа хьежац, мухьаш военизировании охранас а ца лорадеш вагоний приемщикаша лораду.

Цу тайпарча гIулакхо Iалашдаз мухьаш тешшаме лораделга, из бахьан долаш уж тIа-тIа дукхагIа лечкъаду: Алды яхача станце машиннаькъа платформаш тIалаттача автомашинаш тIара 5 радиоприемник, контейнерий чура 998 сом мах бола кога гIирс лечкъабаьб. Гудермес станце 543 метр кIада дихьад, н. кх. дI.

Цхьайолча хана транспорта болхлоша шоаша а социалистически доалахье лорае декхарийла бараша а лечкъаю хIамаш.

Машиннаькъа отделене кулгалхоша лакхбе безача тайпара лакхбац кадраш хьалахарахи, хьалххекрахи, хIамаш лечкъае аьттув боалийта бахьанаши хьалаши дIадахарах, халкъа рузкъа лечкъадераш ловргбоаца хьалаш хьакхолларах, социалистически доалахье лечкъаяра духьала къовсам лоаттабеча общественность шерагIа юкъеозарах бола подразделеней кулгалхой бехктокхам. Дукха новкъостий судаш, халкъа тIахьожама группаши посташи болх беш яц, шоай лоIамера халкъа дружинаш хIама деш яц.

Социалистически доалахье лораеча машиннаькъа Грозненски отделене долча кхоачамбоацарех Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа управлене начальникага нов. Г. В. Дадочкинга хоам бинза баргбоацаш а социалистически доалахье лораяра йоаггIаш йола порядок оттае Грозненски отделенена гIодар деха а лаьрхIар комиссе.

Машиннаькъа Грозненски отделене начальника нов. Л. Н. Нюхала могадаьд белгалдаь кхоачамбоацараш дIадахара хьадда гIулакхаш чакхдаха.

Прокуратура органашта могадаьд социалистически доалахье лораяра законодательство лелаяра лоаттабу тIахьожам чIоагIбе.

ЦХЬА БАРТ БОЛАШ

БархI бIаь бежан леладе йиш йолаш лаьрххIа хьаяь хьайбай комплекс я Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхозе. Цига хIанз 732 етт лелабу.

Комплекса балха дерригача доакъошка дика вIаштIехьбаькхаб наькъа къахьегам. Дисциплина чIоагIъяра халданза йоакхо ю совхоза а ферма а кулгалхоша. Из хьахьокх цар гIулакхаша а. Комплексе вIашагIъелла совет я. Цунна юкъебоагIа дикагIбола дояркаш Имурзиева Пазу, Кадырова Эмма, Юсупова Муцати, бежа уй Мерзоев Салаудин, Такаев Салаудин, Iаьсий леладеш йола Зебирова Бекисат, комплекса кулгалхой. Къахьегама дисциплина толхаьчунца къамаьл ду цар. Кхетадойт цо далийта гIалат ферма ерригача коллектива зене долгеи кхы иззамо ийрча хIама гучадалийтача могийтаргдоацилгеи. ХIаьта иштта цкъа къамаьл даьчул тIехьагIа кхы дуваца эшаш хилац моллагIчунца а. Хов совето бегаш бергбоацилга. ХIана аьлча, соахка аьхки шозза шийгара гIалат далийтачул тIехьагIа дика къахьегаш волаше а шкъа бежа Iу дIаваьккхар балхара.

Совета заседани кIира цкъа хул. Цига къахьегама дисциплинах дувцарал совгIа хьайбаш леладерашта юкъе яьржача яхьа итог ю, гучадаьннача кхоачамбоацарех, уж нийсдалийтача бахьанех къамаьл хул, гIалаташ дIадаха новкъостал дергдола мероприятеш вIаштIехьйоах.

Графикага хьежжа хIара дийнахьа комплексе дежурни совхоза цхьаьцца специалист хул. Из хьож хьайбаш миштa кхоаб, мел дика цIенлу, детт. Наьха бехктокхам лакхбу цу гIулакхо.

Толам баккхара духхьала дисциплина чIоагIа хиларах кхоачам бац, нагахьа санна нах хьадечох дог лазаш, шоайла барт болаш, балхаца безам болаш ца хилча. Из ха а ховш хьайбаш леладерий болх аттача баккхара, балхацара безам совбаккхара хандданза йоакхо ю совхоза кулгалхоша.

Доярка шта лаьрххIа хьакъоастадаь цхьаьцца цIа да хьайбаш долча хIара помещене. Цига цар салоI, лоаттабу бож беттача хана хиланза баргбоаца гIирс, шийла йолча хана хий доккъду ведараша флягаши йилара.

Мукъа ха хилча Цlеча уголоке салоI хьайбаш леладераша. Уккхаза я телевизор, радиоприемник, газеташ, журналаш, кинигаш. Массарна а дика гургйолча моттиге хьалтеха доккха улг доал. Цунна тIа язъяь я комплексе болх беча 35 доярка тайпан цIераши хIаране балха хьоккхамаши. Хьано миштa болх бу ха безам хилча цу улга тIа хьажа мара везац.

Доярашта юкъе яьржача социалистически яхье хIанз хьалха Имурзиева Пазу я. План 2100 йолаш укх шера хIара Iаттагара 2500 килограмм шура яккха декхар тIайийцад цо. ХIаьта лаьрхIар толамца кхоачашдеш хьа а йоагIа. Иштта, хIара Iаттагара дIабахача шин бетта планагIа 240, социалистически декхарагIа 270 килограмм яккха езаш хиннача 443 килограмм шура яьккхар цо. Из я соахка хьалхарча шин бетта яьккха хинначул 12 килограмм дукхагIа.

Цул дукха тIехьа ца бусаш хьабоагIа тIанийца хиннача социалистически декхарагIа шин бетта яккха езаш хинначул дикка дукхагIа шура яьккха доярка: Юсупова Муцати, Дакаева Марем, Кадырова Эмма, Сослапбекова Iаби.

Юсупова Муцатех кхы а массехк дош ала безам ба. Итт шу совгIа ха я цо доярка йолаш болх бу. Цунна сийнай Къахьегама Сийлен кхоалагIча степена орден, из я «ИйслагIча пятилетка ударник» яха значок лелаеш.

Къонабарий дика хьехамча я Муцати. Шоаш хержа болх Iомабе мехкарашта Асхабова Зулайнеи Хузаева АсмаIанеи новкъостал деш я из хIанз.

— Болх чакхбаьнначул тIехьагIа Цlеча уголоке гул ца луш хьайбаш леладераша нагахьа мара сайре дIаяхийтац, — йоах совхоза керттерча зоотехника Шаипов Мохьмада. — Телевизорга хьожаш, пандарга ладувгIаш, балхах дувцаш ха йоакх. Коллектива барт чIоагIбу цу гIулакхо.

Доярашта, бежа Iушта юкъе яьржача яхьа итог хIара итт дийнахьа ю. ДикагIбарий сийна «Молния» арахец, контора хьалхашка Цlе байрахх айю. Со совхозе хиннача дийнахьа дIабахача шин бетта итогех из айяьяр доярка: Имурзаева Пазуй, Юсупова Муцате, Дакаева Марема, бежа Iуй: Мерзоев Салауде, Такаев Салауде, Маалаев Мустапай сийна. Цул совгIа уж ахчан совгIатащца а белгалбаьхар.

Хьайбаша дааиза дисача, хьаьшкара аракхийсача доакъара юкъера дIахо пайда эца йиш яр хьакъоастаду. Цунах мукха ча, баьций витаминни хьоар, цхьаьцца минеральни хIамаш а техе доакъара цехе кийч а дийя юха а хьайбашта хьалхашка дул. Цу гIулакхо дикка лохду шура яккхарга дIадолар.

Доакъара цехе хIара дийнахьа 500 килограмм искусственни шура а кийчъю. Iасилгашта лу из доахангара яьккхачоа метта.

Цу дерригача гIулакхаша балха овсарле лакха йолаши дика хьоккхамаш гойташ къахьега вIаштIехьдоалийт совхоза хьайбаш леладерий. Иштта, хьалхарча квартала план 230 тонн йолаш дIабахача шин бетта 179 тонн шура ехкай цар пачхаьалкхенга.

Района шурий фермашта юкъе яьржача яхье хIанз кхоалагIча моттиге я комплекса коллектив.

Дог гIоздоаккхаш да комплексе йоаккха шура денгара денга тIаккхеташ хилар а. Масала, цхьоалагIча феврале 3265 яьккха хинняле 1 марте 3815 килограмм яьккхар, хIаьта 3 марте — 3846. Цу гIулакхо хьахьокх пачхаьалкхенга шура йохкара хьалхарча квартала план совхоза хьайбаш леладерий дикка тIехкхоачашъе вIаштIехьдаргхилар.

М. ХАМАТХАНОВ.

ГРУЗИНСКИ ССР. Московски предприятеша дIадоладаь гIулакх хьал а лаьца Ингурски ГЭС хьалъеш болча гIишлонхой коллективо дош деннад «ЦIе шоатта» долча дийнахьа ши эзар кубометр бетон лакхаша арочни плотинана чуйотта аьнна. Из хул дийнахьарча заданегIа йоагIачул ши бIаь кубометр дукхагIа.

ИттлагIа пятилетка чакхйоллаш хьалъяь яла езаш я Ингурски ГЭС. ХIара шера 5,5 миллиард киловатт-сахьат электроэнерги луш хургья из. Из хул хIанз Грузе ерригача электростанцеша лучул дикка дукхагIа.

СУРТА ТIА: радиооператор Амосова Ирина.

С. ЭДИШЕРАШВИЛЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

Тхога язду

КЪАХЬЕГАМА ДІАДЕННА ВАХАР

«Терек» яхача дахчах хІамаш еча производственни объединене № 1 йолча филиала къахьегамхоша лоархІаши сий деши я машинни отделене станочница Величко Мария Сергеевна. Иштта ший сий цо даьккхад дукхача шерашка хьаьнала къахьегарца, нахаца та харца.

1951 шера денз филиале къахьегаш я из. Йоккха балха опыт йолча цо сихен тешамеи хьаду ше деш дар. Техническн тІахьожам лоаттабеча болхлотІахьожам лоаттабеча болхлоша тІехдика лоархІаш я Мария Сергеевнас хьаеш йола оатхалаш.

— Хьона хьайна а хоза махетий, Іайха хьаеш йола моллагІа оатхал дика могайча,— йоах къахьегама ветерана. — МоллагІа хІама тІехдика хьаелга да вэй замо тахан вайгара дІадехар.

Дика къахьегамхо хиниа Іац Мария Сергеевна. Из дика кулгалхо а я. Итт сагах латтача станочникий бригада болх боаггІача тайпара вІаштІехьбаьккхаб цо. Со кулгалхо я, хьо мугІаре болхло ва аьнна доацаш, массане а цхьатарра хьинаре къахьег. Цо кулгалдеча коллективо даим тІехкхоачашъю ший производственни заданеш. Тайп-тайпара шкафаш вІашагІйоххкара кийчъю, царна эша оатхалаш а хьаю цар. Коллектив интернациональни я. Укхаза барттайна къахьегаш ба эрсий, украинцаш, нохчий, эрмалой, кхыча къамех бола нах. Хьалхашка латтача декхарий бехктокхам кхетабеш хьинаре къахьегарах цар низ кхоач филиала бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхле лелае. Укх шера хьалхарча шин бетта план 105 процент кхоачашъяьй Мария Сергеевнас кулгалдеча бригада коллективо. Дика къахьег укх март бетта а. ХІаьта, чакхдаьнача юбилейни шерах аьлча, хІара бетта яьча балха итогех бригадашта юкъе лелаяьча социалистически яхье ворхІазза хьалхара моттиг яьккхар цу коллективо. ВорхІазза карара-кара тела цІе вымпел а елар, ахчан премеш а елар цунна.

Советски Союза берригача къахьегамхошка КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК яздаьча Письмоно гІулакхаца жоп дала а лерхІаш, Величко Марія Сергеевнас кулгалдеча бригада коллективо дош деннад соаккарчул беркатегІа долаш иттлагІча пятилетка кхоалагІа шу чакхдаккха, аьнна.

Мария Сергеевнас коммунистически къахьегама ударника сий дола цІи лелаю дукха шераш да. 1970 шера Ленински юбилейни медаль елар цунна. 1974-чей 1975-чей шерашка «Социалистически яхье котваьннар» яха знак а еннай. КІезига яц къахьегама ветерана объединене кулгалхоша еина Сийлен грамоташ а. Производстве хьалхае лелаечун къахьегама книжка хьалдиза да болх дика барах яздаьча баркалех. Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дизара сийна яьржача социалистически яхье доккхий къахьегама толамаш дахарах «Терек» яхача дахчах хІамаш еча производственни объединене Сийлен Книжка тІа яьккхай Величко Мария Сергеевна.

Хь. ДАДАЕВ.

ПАЙДАНЕ ГІУЛАКХ

Социалистически экономика чІоагІъяра, дегІйоалаяра дукха гІулакхаш чакхдоах вай партен правительстван. Царех хоаттаденна цхьа дика гІулакх да болхлоша, колхозхоша, гІулакхерча наха, пенсионераша, кхыча граждааша тарлучча тайпара кроликаши, нутреши лелаеш, цар дулхи цІокийи паччахьалкхенна дІалуш советски наьха материальни хьал - торо тоаяра шоашкара доаггІаш дола дакъа лоацаш хилар.

Духхьал дІадахача 1977 шера Нохч - ГІалгІай АССР заготовительни организацеша бахача нахагара хьайцар дарбанен чам болчеи дулха 280 центнер, кроликаштеи, нутрештеи тІера хьаяккха 105 эзар цІока а. Цо къаьгга тешал ду, СССР правительствос хьалхашка оттадаь декхараш кхоачаш а деш, шоай доалахьа ков - карт долча наха кроликаши нутреши лелаелга паччахьалкхен лоархІаме гІулакх а хинна дІаотташ латташ хилара. ХІаьта уж лелаяр Іаьдала а, иштта шийна а пайдане да. Цкъа-дале, паччахьалкхен торо хул бахача наха дарбанен чам болеи дулх лоаттаде, хІаьта шозлагІ-дале, вай промышленноста эша башхадика бедал я кроликаштеи нутрештеи тІера хьайоаха цІокий. Уж лелае лов барашта фу доладе кроликаш лу паччахьалкхено.

Кроликаши нутреши лелаяра гІулакха боккха говзанчаш кІезига бац вай республике. Из болх къаьстта дика вІаштІехьабаьккхаб город Грознеи Грозненски районеи. Масала, город Грозне вахача С. М. Потапкина оттадаьча договорагІа 30 килограмм дулхи 96 цІокии дІаяла езача, паччахьалкхенна дІаялар 55 килограмм дулхи 140 цІокии. ДоагІачул дуккха а дукхагІа дулхи цІокийи паччахьалкхенна дІаеннай Д. Астамирова, Т. Павлова, С. Адуманяна, А. Бирюкова, И. Пискова, М. Кравцуна, кхычар.

Соахкарчул а доккхагІа декхараш тІайнад кроликаши нутреши лелаераша иттлагІча пятилетка укх кхоалагІча шера. Цар дош деннад 650 центнер дулхи 113 эзар цІокии паччахьалкхенна дІаяла, цу даькъе Грозненски городской товарищества — 300 центнер дулхи 50 эзар цІокии.

Кроликаши нутреши лелаелга пайдане хиларах, из гІулакх дІахо дегІадоаладарах дийцар укх деношка хиннача Грозненски городской конференце. Цига дакъа лоацаш хиннараша тІайнар кроликаши нутреши дукхагІа лелаяра Нохч - ГІалгІай АССР болхлошка, колхозхошка, гІулакхерча нахага, пенсионерашка, кхыча граждааша дола кхайкарал.

А. БАШТАЕВ,
И. МОРОЗОВ,
конференце доакъашхой.

КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН

Грозненски технологически транспорта управлене Сийлен улга тІа производстве хьалхалаттарий сурташта юкъе хьалтеха доал цхьоалагІча класса водитела Айбасов Іаьлий сурт. Юххьанца из вайначоа Сийлен улга тІа вэккхал толамаш даха мишта ка яьинай цун аьнна хеталу.

Цу хаттара дола жоп да коммунист Айбасов Іаьла № 1 йолча Грозненски УТТ дикагІчар мугІарашка тІехдика водитель, коммунистически къахьегама ударник волаш къахьегаш хилар.

— «Айбасова мехкдаьтта лехараашта эшаш дола мухьаш дІа-юха кхухьача хана аттагІа йола рейсаш лехац. Дика къахьегамхо ва из, цунна дукха еза техника, — йоах № 1 йолча автоколонна начальника Алмазов Лорса Ахьмада.

Іаьлас техника дика лелаелга хьагойт капитальни ремонт ца еш цо ший «Татраца» 122637 километр эникъ баь хиларо. ДІадахача шера йиьлагІча квартале цо ший машина тІа болх беш 421 килограмм дизельни доагор кходаьл.

«Грознефть» объединене Грозненски технологически транспорта управлене 1962 шера денз къахьегаш ва Айбасов.

ДІа-юха лелара кхерамзле лораяра, техника тІехдика хилийтара, наькъа - транспортни хатараш ца хилийтара, водителий квалификаци лакхъяра 1976-77 шерашка УТТ кхайкаьча конкурсе дакъа лоацаш хилар Айбасов. ХІаьта цу конкурсе - хьажаре шоллагІа моттиги ахчан совгІати хьожадир, пул совгІа «Аварн ца еш болх барах» цхьоалагІча степена знак а елар цунна.

Айбасов духхьал ший цхьа болх баь Іеш вац. Цо доккха дакъа лоац управлене общественни вахаре. Из ва халкъа дружинник - автоинспектор, боккха къовсам лоаттабу цо праволорядоки наькъагІа дІа-юха лелара бокъонаши телхаераща. Из дукххача шерашка лине тІа арайоалача транспорта технически хьалага хьожача комиссе член ва.

ТІехдика водитель къоначарна хьокхам луш хІавоагІа дукхача шерашка. ДІадахача шера план 255 процент кхоачашъяьй цо, хІаьта хІанз укх шера шоллагІча квартала чотах къахьегаш ва из.

Даккха гІалат доацаш къахьегарах, тІадилла гІулакх дизза кхоачашдеш хиларах, техника кхоярах, доккхий производственни хьокхамаш даххарах Айбасовна «За трудовую доблесть» яха медали дукха сийлен грамоташи еннай.

Болх беш воллашехьа Махачкалински автодорожни техникум яьккхар Іаьлас дукха ха йоацаш. Производственни практикей теоретически знанешн цхьана ювзаро торо хулийт цун техника караерзае. ше Іояаь опыт къоначарна дІаяла.

А. ПЬЯНИКОВ.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГ

Хьинаре къахьегаш чакхдаьккхар юбилейни шу Аргунски ремонтно - гІишлошъеча управлене барттайнача коллективо. План 1 миллиони 478 эзари сом долаш, 1 миллиони 602 эзари совгІа сома генподрядни балхаш дир цо. Вешта аьлча, шера план 108,4 процент кхоачашйир.

Дика дІадоладаьа гІишлошъераша-ремонтникаша иттлагІча пятилетка ер кхоалагІа шу а. План 113 эзар сом долаш, РСУ коллективо 117,5 эзар сома маьха балхаш дир. январь бетта. Иштта тІехкхоачашъяьй февраль бетта план а. Торонаш я март бетта план толаме чакхъяккха а.

Советски халкъага КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК яздаьча Письмое чІоагІа хьинар айдаь йолча РСУ коллективо, ший кхоачамаш теркал а деш, дош деннад ремонтно - гІишлошъяра шера план 25 декабре кхоачашъе, заданел совгІа 30 эзар сома маьха балхаш де.

РСУ коллективо доахача толамашта дика дакъа юкъехьош къахьегаш ба йоккха балха говзал йола каменщикаш Парзукаев Дадада, Тасуев ХІарон, электросварщик Муцухаев Сайд - Эми, плотникаш Барзукаев Хас - Махьмад, Элиев Хьасан, кхыбараш.

А. БАСОВ.

«Союзавтоматстром» Іилманпроизводственни объединене Грозненски опытно-экспериментальни заводе дукха болхлой ба пятилетка хьалхарча шин шера задани хапал дуккха хьалха кхоачаш а яь, хІанз укх шера шоллагІча ах шера чотах къахьегаш. Царех я радиоаппаратура монтажница, коммунистически къахьегама ударник Чумакова Валентина Ивановна. ХІара сменагІа нормаш 125 — 130 процент кхоачащъю цо.

СУРТА ТІА: болх беш я монтажница В. Чумакова.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕРГДА

Ер шу доладелча денз айденнача хьинарна къахьег «Джалка» совхоза хьайбаш леладераша. Бетташ 860 етт а болаш, дерригa 2200 бежан да боахаме. Укх шера доахан кІезигагІа дале а, йоаккха хьайбай продукци соахкарчул дукхагІа я. ДІадахача шера хинначул 200 килограмм дукхагІа а йолаш, дийнахьа юкъера лаьрхІача 3800 килограмм шура йоаккх хІанз. Цу гІулакхо торо хилийтай паччахьалкхенга соахка укх хана ехка хинначул 18 тонн дукхагІа шура йохка. Март бутт чакхбалалехьа план тІехкхоачаш я еш паччахьалкхенга кхы а 80 тонна шура йохкаргъя.

Дулх хьалхарча квартала планагІа 50 тонн дІалала деза паччахьалкхенна. Цунах 10 тонн дІаеннай. Март бутт чакхбалалехьа хийцца дІаяла йиш йолаш да тхо йиса 40 тонн а. ХІанз дулха лаьрхІа кхоабаш 204 бежан да. ДІачулуча хана хІара бежана дозал 300 килограммал кІезигагІа хургьяц.

Хьайбаш лерттІа Іангардаххал доакъар да совхозе. Тоъал я концентраташ а. Доахан, кхы тайпа хьайбаш рационага хьежжа диззалца кхаба йиш хулийт цу гІулакхо.

Толамца чакхдоаккх хьайбаш дебаделга а. ДІабахача шин бетта баьча балха яьча итогах района боахамашта юкъе яьржача социалистически яхье шоллагІча моттиге латт тха совхоз.

Совхоза кхаь ферма юкъе яьржача яхье хьалха комсомольца Расуханов Ризвана кулгалду цхьоалагІа ферма я, тІаккха доаркашта юкъе хьалхле — Альвиева Дешийга. ДІабахача шин бетта план 350 килограмм йолаш хІара Іаттагара 430 килограмм шура яьккхар цо. ШоллагІча моттиге латт цу юкъа 415 килограмм шура яьккха доярка Тупчиева Яхита. Укх шера цу шиъне дош деннад хІара Іаттагара 3400 килограмм шура яккха. Дика хьож хьайбашка къаьна бежа Іу Гаплаев Муса. Цун Іулацара доахана лу шура хьаьнен дукхеи я.

Иштта овсаре къахьегачарех ба Іаьсий леладераш Бердукаева Бушури, Ибрагимова Хоара. Цар кхоабача хІара Іасилга дийнахьеи буси 500 — 550 грамм дозал тІаккхет, план 350 грамм йолча. Цхьаккхе юкъера ца доалийташ унахцІена хьалкхеду цар шоай группера Іасилгаш.

Толамаш дахара дика новкъостал ду керда йиллача кормоцехо. Норма тІехкхоачашъеш 22 тонна доакъар кийчду хІара дийнахьа цига болх беча коммуниста Магомадов Джалауде.

Яхье хьалхалаттараш белгал ца боахаш битац боахама кулгалхоша. Укх квартале хьалхара моттиг яьккхача ферма коллективана карара кара тела ЦІе байракхи 300 сом ахчан премии яла оттадаьд, хІаьта дикагІбола хьайбаш леладераш хІара бетта белгалбоах ахчан совгІаташцеи цІеча вымпелашцеи.

ДІахо а иштта овсаре къахьегаш, пятилетка кхоалагІча шера планаш СССР кердача Конституце шу дузача дийнахьа кхоачашъе лаьрхІад тха фермай болхлоша.

І. МУРЗАБЕКОВ,
Шалински района «Джалка» совхоза керттера зоотехник.

АТЕИСТИЙ СЕМИНАР

КПСС Грозненски горкомо города къахьегама коллективашка дына духьалара болх вІаштІехьбоахарий семинар йир.

«Атеизма мировоззренчески лардаш» яха лекци йийшар Нохч - ГІалгІай паччахьалкхен университета доцента Е. П. Ковнацке.

Семинара доакъашхошка атеизмаи дынеи даькъе социологически тохкамаш дара йола методика дІайовзийтар Нохч-ГІалгІай историе, социологеи филологеи Іилма - тохкама института воккхагІволча Іилмай болхлочо. КПСС горкома лектора Д. Д. Межидова.

Къамаьл даьчар гулбеннараша даьча хаттарашта жоп делар.

Семинара дІахора болх хетабаь хургба атеизмаи дынахи йола керттера материалаш Іомаяра, цу хьакъехьа къахьегама коллективашка беча балха методика йовзийтара, къаьсткъаьстача дынах тешачарца фу тайпара кхетама болх бу хьажара. Итогови занятешка ешара «Дына хьехам бохабараи Іилма - атеистически мировоззрении чІоагІъраи эша хьалаш хьаду социалистически вахара хьисапо» яхача темах рефераташ кийчъергья семинара доакъашхоша.

Л. ДВЕГУБСКАЯ,
КПСС Грозненски горкома лектор.

ГІИШЛОНХОЙ ОТРЯД

900 студент чувоагІаш йола гІишлонхой отряд вІашагІъеллай Нохч-ГІалгІай университете.

Отряда штаба кулгалхой ба Атсаламов Владимири Цароева Маремеи.

Вай республике чуІе цІеноши промышлении объекташи хьалъеш хургва царех 200 саг. 120 саг Кареле вaxa кийчлуш ва. 100 совгІа студент республика къахьегамхошта ялат чуэцача новкъостал деш хургва, хІаьта 500 совгІа студент хургва баьцадаараши сомн чуэцаш а консервни заводашка балхаш деш а.

Университета ВЛКСМ комитето беча хоамах шо-шоай отряда де дезача балхашка хьожаш, керда декхараш хьалхашка увттадеш боахк студенташ.

Къахьегаш болча новкъосташта сакъердаме хургйола концертни программа вІашагІйоллаш ба самодеятельни артисташ.

Я. БУБНЕНКО.

ВАЙ ЛОАЛАХОЙ БОЛЧА

ЦХЬАН ДЕЗАЛЕРА НАХ САННА

Дукха ха яц Гадаборшев Мухьмад Пригородни районерча Куртатски юрта Совета председателалла хержа. Цу лоацпача юкъа ший болх дика харца, нахаца эхь - эздел леладеш хиларца хьахьекхад цо ше бокъонца вола советски болхло хилар, наьха хьашташ кхоачашдара низи хьинари кходергдоацаш хилар.

—... Дахьажал,—йоахар цо.— дІа латтача зданега. Тхо дІахьежачахьа латтар кхозза вІаштара яь школа. Цигара дешар йистедаьнна шо - шоай цІеношкахьа бухь билла долхар бераш, шоай гІозача оазаица улицаш ека а еш.

— Из тха депутатий декхар кхоачаш а деш хьалъяь я — йоахар Мухьмада. ХІаьта цу чу дешаш дараш дукхагІча лаькъе вейнаьха бераш да. Вешта, кхыча къамий бераш а лац укхаза кІезига, масала, кхо бІаь бера юкъе бІаь гаргга хІирий дараш а да, кІезига-дукха эрсий бераш а да.

— ЛадувгІал дІа латтача шин кІаьнча дувцачунга—дех согара Мухьмада. ЛадийгІача цхьаца долча дешаех кхетадир оаха цар бувцар хІирий мотт болга, бакъда дувцачун маІан де сона хаьзар.

Царех цаІ гІалгІа, шоллагІвар хІире ва. Шиние а цхьатарра цІена къамаьл ду хІирий меттала. КІезига бац гІалгІай мотт кхетабу хІирий а. ТІаккха хайра тхона Мухьмад а кхо мотт ховш волга - гІалгІай, эрсий, хІирий...

Цул тІехьагІа тха къамаьл юрта Совета балхах тоссаделар.

Дукха ба цу боахаме депутаташ. Бекбузарова Билана Маржан, масала, КъилбаселаХІирий АССР Лакхехьарча Совета депутат я. Ханна къона яле а дикка ха я цо укх колхозе къахьега. Хьалха мугІарера ахархо хиннай, говзал лакхъяларца хІанз боахаме хьалхле лелаеча звенона кулгалдеш я. Дика къахьегарах цунна массехк паччахьалкхен совгІат деннад, царна юкъе я «Знак почета» яха орден а. Ший балха говзал боккхача безамца дІалу цо кагирхошта.

— Къаьстта дувца доагІа цо ший депутатски декхараш кхоачашдара. Из тхона даим а новкъостала яь кийча хул, — яхаш дувц юрта Совета председатела.

Каст-каста бІаргаго йиш я из моттигерча школе. Цига нийсъелча школа директорица Козонов Мухарбикаца дукха къамаьл хул цун къаьстта вайнаьха йиІнех. Наггахьа тІехьйиса уйлаш йолча даьша - нанош шоай йиІнаш дешарчара къоастае гІертташ моттигаш нийслу. — ЙиІигашта сов шорта тоаргъя ялх - ворхІ класс яьккхача, хургйолча цІеннанна фу де деза дешар, ца дийшача а коара доахан детта, цІагІа кулг тоха ховргда, — йоах цу тайпарча наьха уйлаша.

Маржана цу тайпара тІехьиіса уйла йолча даьшца-нанойца ду къамаьл саббаре, саг дика дІаккхетавергволаш хул. ХІанз Куртатерча юкъерча школерча еррнгача йиІигаша итт класс чакхъяккха лаьрхІад. Из иштта хилийтара шийна могар даьд депутата Бекбузарова Маржана...

Юрта Совета депутат ва Болотаев Павел Семенович. ДикагІа волча общественникех лархІа везаш ва из а.

ХьалхагІа юрта Совета председателца Гадаборшев Мухьмадаца дага а ваьле вода из тикашка болх мишта лел хьажа, столовешка санитарии боқонаш мишта кхоачашъю тахка. Из дика вовз Ленина цІерагІча колхоза чуйоагІача юрташка — Камбилеевке, Октябрьске, Донгароне, Дачное цкъа ше дІадоладаь гІулакх нийса чакхдоакхаш вола саг санна.

Депутат а агитатор а ше хиларца боккхача безамца къахьегамхошта юкъе кхетама болх бу цо.

Цул тІехьагІа шийна дуккхача хана денз вовзача школа директорах коммунистах Козонов Мухарбиках дувца волавелар юрта Совета председатель.

— Цу сагах-м бІарчча дувцар язде мегаргдар, — йоахар Мухьмада. Цкъа санна дуккхаза а хинна со цо еча политзанятешка. Массайолча цун занятe керттера дар — юрта дахача къамашта юкъера доттагІал чІоагІдар да. Дагара ялац сона цкъа хинна занятн.

— Массехк къаман къонгаши мехкарийи да вай, — дувцар цо политзаняте гулбеннача ладувгІарашка, хІаьта уж, дукхагІча даькъе моттигерча школа хьехархой ба.

— Хьалххувш йолча тІехьан лерттІа кхетам балара дог ца лазаш вайна юкъе саг ва аьлча бахъ хургдац, — йоах Мухарбика. Из аз къоагтадаь ца аьлча а кхетаде хала дац. Бакъда, из иштта дале а кІезига кхоачамбоацараш нийслац хІанз а тІехьа вай беча кхетама балха юкъе. Ала хІама дац, дукха дувц вай дешархошта программана чудоагІача литературах. ХІаьта а хІара дийнахьа воашта къаьгга гуш долчун уйле е. дашхийта кІезига Іомабу вай ладувгІаваш, дешархой. Масала, вай Куртатерча юрта Совета чуйоагІача юрташка дукха да къаьстта дешархошта дІадовзийта мегаргдола хІамаш, масалаш.

ДІа уйла елаш оашоца. Мел доккха доттагІал да вай Ленина цІерагІча колхозе цхьана ферме хьаьнала къахьегаш боахкача шин доаркана — Оздоева Розайнеи Алборова Сонийнеи юкъера дар. ЦаІ гІалгІа, шоллашІяр хІире я. Тайптайпарча къамех шоаш бале а юкъара гІулакхаш дукха да цар. Шаккхе а къахьегем чІоагІа безаш, шоай дуккхача шерашка Іоаяь говзал къоначарна дІалуш я. Шинне а ханал хьалха кхоачашъяьй пятилетка, тІанйца социалистически декхараш. Чуйнна къахьегаш ба уж укх пятилетка кхоалагІча шера а. Иттех шу да уж ши кхалсаг цхьан ферме болх беш йола, царна деннад массехк паччахьалкхен совгІат.

— Цу тайпара дола масалех дукхагІа дувца деза вай дешархошта, — йоахар Мухарбика, хІана аьлча уж шортта да вай вахаре.

— Цу саррахьа пропагандиста дийцача масалаша дагадохийтар цхьаькха цхьа хІама,— аьлар юрта Совета председатела — Сийлахь - боккха Даймехкa тІом хиннача шерашка хІанз укх юрта бахача гІалгІачон хІиречон юкъе тоссаденна доттагІал.

Немецко - фашистски гІаьрахошца тІом боалуча хана цхьан юрта бахаш хиннабале а шоайла бовзаш хиннабац Гадаборшев Шабаз - Гирийи Мамсуров Ахшари.

Уж шаккхе а Сталинграде бирса тІом лаьттача хиннав. Юххера а вІашагІкхийттав Гадаборшев Шабаз - Гирии Мамсуров Ахшари Кяеза юххе хиннача тІем тІа. Фашистий бомбаша йохаяьча машина тІа хиннав чов яь вола Мамсуров. Цхьа юкъ яха мара моастагІаша каравугаргволаш хиннав Ахшар. Цу ханна цунна тІакхаьчав ший машина лехкаш воагІа Гадаборшев. Из ги вела хьавена ший машина тІа ІотІавиллав, тІаккха сихха госпитале вигав. Цига дІа-юха къамаьл дича шоайла байзаб уж. ТІем тІа тоссаденна из доттагІал кхы а чІоагІденнад царна юкъе машара шерашка.

Иштта, КПСС XXV съезда хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара шоай хьинар кхо ца деш къахьегаш ба цу юртара дукхагІбола нах, хІаьта цар тахан доахача а дІахо йоаллача хана доахаргдолча а толамий лард я советски наьха доьхаргдоаца доттагІал.

М. ОСМИЕВ.

КЕРДА МУЛ БОАККХАРГБА

ИттлагІча пятилетка шерашка чІоаггІа лакхбе лаьрхІад наха тайп-тайпара коммунальни гІулакхаш дара бовраи. КПСС XXV съезда решенеш кхоачаш а- еш, цу хьакъехьа белггала толамаш дахарца деэдаьд МагІалбикерча коммунальникаша укх шера шоай цІей.

Управлене коллектива дІадахача юбилейни шерара балха планаш 108 процент кхоачашъяьй. Иштта план тІехкхоачашъяьй цун керттерча хьокхамашка диллача а.

ДІадахача шера асфальт йилла тоаяьй 26,1 эзар квадратни метр улицаши тротуараши, юхаметтаоттадаьд догІан хиш дІадахара лаьрхІа дола города къилбаседехьарча довкъашка гІолла дІадода хьарсам. Дукха балхаш чакхдаьхад нах чубаха цІеноши тоадеш, городе гаьнаши кІотаргаши дІайогІаш.

Берригача советски наха а санна, чІоагІа дешаш гІоздаьнна тІанйцар МагІалбикерча коммунальникаша 1978-ча шерара балха планаш кхоачашъяраи тІехкхоачашъяраи тІехьа Еррнгсоюзни яхь йоаржаяра вай мехкара берригa къахьегамхой тІахьехаш дола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо.

ЛаьрххІа коллективе из дийца а дийна, цу Письмона жоп луш, коммунальникаша доккхий социалистически декхараш тІанйцад, юбилейни шера карагІдаьннар дІачІоагІ а деш, иттлагІча пятилетка кхоалагІа шу кердача къахьегама толамашца белгалдаккха, СССР керда Конституци тІанйца шу дузача денга — 7-ча октябрга иттлагІча пятилетка хьалхарча кхаь шера декхараш кхоачашде.

Доккхийи чоалханеи декхараш да коммунальни боахама болхлой укх шера кхоачашде дезараш. Халкъбоахама планах 470 эзар сома маьха балхаш чакхдаха лаьрхІа хиннадале, тхоай подрядчикий торонашка а хьежа, города бюджете гІолла де йиш йолчун лоархІам а баь, оаха лаьрхІад иттлагІча пятилетка кхоалагІча шера 667 эзар сома маьха балхаш кхоачашде.

Масала, паччахьалкхен планах лаьрхІачул шозза дукхагІа кхоачашде лаьрхІад укх шера улицашкеи тротуарашкеи асфальт йиллара, нах бахача кердача моттигашта электрификаци яра балхаш. Керда электрически линеш йохкаргья городерча итт улица тІа, ши трансформаторни подстанци а хьалъергья. Улицаш тоаяргеи керда электрически линеш яхкаргеи укх шера дІадахийта лаьрхІад 315 эзар сом, хьалхагІа хьожаде лийрхІар 150 эзар сом долаш. Иштта цкъан ахаззеи дукхагІа рузкъа дІадахийта лаьрхІад улицашкара наькъаш капитально тоадеча а. Укх шера городе прачечни а хьалъе оттадаьд. Соахкарчул дукхагІа кхоачашде лаьрхІад нах чубаха цІенош тоадара, городе цІено Іалашъяра, гаьнаш дІайогІара балхаш.

Уж деррига балхаш кхоачашдара эша проектно-сметни документаци, ханнахьа оттадаь чІоагІ а даь, подрядчикашка дІаденнад. Белгалдаьха балхаш кхоачашдара ханаши уж кхоачашде деза организацеши къоаста а еш МагІалбика городе дакъа депутатий Совета исполкомо тІанйцаб соцам. ДукхагІча даькъе городе уж балхаш кхоачашделга, ремонтно-гІишлошъеча управленега кхоач.

Иштта да иттлагІча пятилеткa кхоалагІча шера МагІалбикерча коммунальникашта хьалхашка латта декхараш. Уж толамца кхоачашдергхилара тешал ду январи феврали беттаькарча тха балха хьокхамаша. Укх шера хьалхарча шин бетта 59 эзар сома маьха балхаш кхоачашдаьл, хьалхарча квартала план 66,6 эзар сом долча. Укх бетта баь болх а дІалаьрхІача 75 эзар сома маьха балхаш кхоачашдаьд.

Ши-шегІа хьахиннадац уж толамаш. Эггара хьалха цар ларде латт коллективашта а къаьст-къаьстача болхлошта а юкъе шерра йоаржаяь хинна социалистически яхь. ХІара коллективе, собранеш а еш, дІадовзийтадар хьалхашка латта декхараш. Массанена гургдолча хьалтехадар тІанйца кердa социалистически декхараш. Коллективашта юкъерча социалистически яхьа итогаш ю хІара бетта, квартале, уж шерра ювц къахьегамхой собранешка. Пайда эц моральни а материальни а стимулех. ДІадахача шера тІехдика болх барах коммунальникех 21 сагах коммунистически къахьегама ударник ваьв, вихь сага «Социалистически яхье котваьннар» яха знак еннай.

ИттлагІча пятилетка кхоалагІча шера декхараш толамца кхоачашдара тІехьа яьржача социалистически яхье хьалхле лелаеш хьабоагІа спецавтомашинаш тІа болх беш бола шофераш Алероев Мухарбик, Дзортов Ювсап, Акиев Махьмадгири, болхлой Энгиноева Кхокха, Василенко Надежда, Машхоева Зина, тракторист Пошев Махьмад, плотник Кодзоев Заьлмах, дворникаш Пешхоева Кхокха, Алероева Ковжан, Плиева Хадишат, пишкаш тоаеш бола Балоева Зина, Тумгаева Аьсет, дукха а кхыбараш.

Городе санитарни цІено Іалашъяра даькъе дукха болх чакхбаьккхаб коммунальникаша. Еррига коллектив вІашагІкхеташ нйс субботник чакхъяьккхай оаха дІадахача шера город цІенъеши тоаеши. Тхоай низаца кийч а яь «Советский» совхоза дІаеннай 12,5 тонн йол.

Город цІена лелаелга Іалашдара тІехьа дукха болх чакхбаьккхаб бахача наха юкъе. Нах бахача моттигашка собранеш, сходаш яьй. Цига дийцад город цІена лоаттаяреи тоаяреи, чубаха цІеноши лерттІа леладара, улицашка гаьнаш дІайоагІара дешаш. Уж декхараш дІадовзийтад улицай, кварталий, цІеной комитеташка. Городе вІашагІъелла болх беш я 16 улицай, 11 цІеной, 5 кварталий комитеташ. Царна юкъевоагІа 198 саг.

Город цІена лоаттаяра баха нах къаьстта дика оарцагІбоахаш, шоашта хьалхашка латта декхараш дизза кхоачашдеш хьайоагІа боккхий нах Хашиев Эскеи Евлоев Бахьаудини председателаш бола улицай комитеташ.

Иштта хьокхамаица накъабаьхкар шоай цІейна МагІалбикера коммунальникаш. ХІаьта а белгал ца даьккхача даргдац тха балхаца цІенхаштара кхоачамбоацараш хилар. Эггара хьалха белгалдаккха доагІа еррнгача городе йоагІаш йола цІено Іалашъяра тха низ дІа ца кхоачилга. Цу гІулакха кхоачам беш яц тха материально-технически база, тоъац цІено Іалашъяра эша техника. Тахханалца чІоагІа ледара латт материально-технически Іалашо елга. Цо чІоагІа тІехьашка тетт тха болх.

Дукха нахагара лоткъамаш да улицашкара наькъаши нах чубаха цІеноши тоадара даькъе. ДукхагІча даькъе РСУ балхаца дукха кхоачамбоацараш хилар бахьан долаш да из. Дукха моттигаш нийслу ремонтно-гІишлошъеча управлене ханнахьа цІеноши тоадаь ца доахаш, цар хьабеча балха дикал лоха йолаш, асфальт йиллара технологи телхаеш.

Кердача шера доазонаш белгалдоахаш, КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенеша дІадеххача тайпара оаха лоархІам баьб тхоашта карагІдаьннача дикачун а, балха долаш долча кхоачамбоацарий а, дІахо болх тоабара йолаш йолча тороний а. Цу дерригие теркам а беш тІанйцад лакхара социалистически декхараш. Уж толамца кхоачашдара хьинар кхо ца деш къахьегаш ба хІанз МагІалбикера коммунальникаш.

Т. ХАЛУХАЕВ,
МагІалбикерча жилищно-коммунальни боахама управлене начальник.

Ермоловски ДОК-е фанерни цеха коллектив хадданза социалистически яхье хьалха а латташ башха-дика толамаш доахаш хиларца белгалъяьнна я. ДІадахача шера план 24 декабре кхоачашйир цар. Укх шера план а ханал итт ди хьалха кхоачашъяра доккхий декхараш тІа а ийца хьинаре къахьегача цо дикка тІехкхоачашйир шин бетта план. Иштта цеха коллективо толамаш доахаш хилара керттердар да укхазарча кулгалхоша, мастераша хадданза керда торонаш лехаш хилар.

СУРТА ТІА: цеха кулгалхой-мастераш керда резерваш тахкара дагабоалаш ба.

Я. ЦУЕВА сурт.

Доазол дехьара

БУДАПЕШТ. Столицерча электромашиностроительни предприяте хьаьйй мехка эггара низ болашагІа йола трансформатор, цун напряжени 750 киловольт я (сурта тІа — из вІашагІйоллача моттиге). Из оттаергья ЛЭП-750 распределительни подстанци къалъеча Альбертирше. Ер шу чакхдоаллаш цу дуьнен калкъашта юкъерча энерготрассагІа Венгрен кхыча социалистически мехкашкен кхоачаргья Украина станцешка хьаяь ток.

МТИ — ТАСС сурт.

Индонезийски калейдоскоп

«ПОРЯДОК» ЯХА ОПЕРАЦИ

Индонезийски общественность тІехь-тІехьа чІоагІагІа эгІаз а кхувлаш дукхача правительствении инстанцешка бокъо йоапаш йоал йоахаш, низагІа ахча доахаш, доккхий къоалаш деш хиларах пачхьалкхен аппарат цу гІулакхаша дукхагІа шоай сий доадьча чиновникех ІоцІенъе ца йолаелча яргйоацача яьннай правительство. «Порядок» яхаш кодови цІи а йолаш йолча операцена юкъе эггара хьалха ,чакхъяьхача мероприятеех вІалла дагадоацар хилар. Кепайоазон даннешка хьежача, тохкамен тІахьожамен системерча керттерча звеньяйх цаІ а хинна дІвотта езаш хиннача чурча гІулакхий министерствера цхьа эзари ах эзари гаргга гІулакхера нах тайп-тайпарча кхаашкен зуламашкен бьнна хиннаб. Халахетар сов доккха хиларах министерстверча доккхийча гІулакхаш тІарча шовзткъе ялхайтта сага деша следстви ца йолайича яьнняш судебни органаш. Уж бехке бу пачхьалкхен ахча лечкъадарах, бокъо йоацаш дукха ахча къайлаккхахьарах, доккхий кхааш ийдарах.

Нахе эггара чам болашагІа долча даарех цаІ — «чІагарга бІенах яь суп» мугІареча сингапурций эца низ ца кхоачача доалаш латт. Индонезера, Таиландера, Малайзера «чІагарга бІенаш» поатталдераш «бедала» халданза маьхаш ІотІа ца дийттача балац, хІаня аьлча из «духъювла» хьасташ лакъаш доагІа. ХІанзале а, чІоагІа гІайгІане а яха коладу сингапурски прессо, супа доккха доацача оаркхилгах 10 долларал кІезигагІа гІоргдац пошун, цул совгІа массехк дн хьалхагІа заказ де а деза пунна.

Шин гІордаьннача «Китайски кухне энциклопеде» тІа Кеннет Лоус хоам бу, башхадикача «кантонски ІаьдалагІа яьча чІагарга бІенарча супа» шин тайпара хоза хьаж а боккъал башха чам а ба, яхаш. Миноки династе замалахьа а тІехьа китайски купецаш Калимантана джунглешкен чакх ца воалалуча Суматра ушалашкен бахе Іо а хувшаш, цига бахача пахагара чІагарга бІенаш ийдеш хиннад шгалех, дошох, китайски даьрех хувцаш.

ХІанз, вай хана, бакъдар аьлча, чІагаргаш сеца колонеш тІехь-тІехьа кІезиглуш латт. Из бахьан долаш бІенаш хІалакдарал совгІа, инсектицидий ІоткъамагІа гонахьара Іалам хІалак а даьд. Цу тІа а чІагарга бІенаш доахилга кхы сийлахьа гІулакх лоархІаш а дац хІанз Сабахен Саравакен яхача дайакски племенашта юкъе. Хала-м хет, хете а фу дергда, да ишта да-кх из — Сингапуре бахача наха дукхадезаш хинна даар хІанз моттигерча бІаьхийча нахагеи кхыча мехкашкара ухача туристашкен мара дІакхоачаш дац.

КОНТРАБАНДИСТАШ ЮХАБОАЛАШ БАЦ

Дукха ха йоаццаш укхазарча журналисташта хьалхашка шеъ къамаьл деш, индонезийски таможенни служба генеральни директора хоам бир, укх тІеххьарча хана дукхха нах лийца боллашехьа а, шоай гІулакхаш сопале дага яц подпольни контрабандистски синдикаташ, аьнна. Технически чІоагІагІа кийчъянь, операцеш бокъонца вІаштІехьъяьха хилар. сага сакхувргдоацаш хьулаенна хилар — ишта ба къаман экономикана доккха зе деш бола цар «болх».

Къаьстта чІоагІа хьинар айдаь лел контрабандисташ Риау архипелага районе, Индонезена, Малайзена, Сингапура юкъерча форда доазон тІа. Бокъо йоацаш доазол дехьа дІаккухьийташ хинна керттера хІамаш — каучуки оловон. Реактивни мотораш а оттадаь масса лелача катерашца «аьттув болча джентельменаша» ишта Индонезе хьачукххухь транзисторни радиоприемникаш магнитофонаши, косметика а вІашагІъяьха тайп-тайпара станокаш а. Джакартен мехка кхыча городашкен вІашагІа а яьха контрабандо хьачукххихьа хІамаш уж вІашагІъеххача подпольни пункташка ух, цига яьшкашка еххачул тІехьагІа «товара куп» тІа а дайя, цигарча рынке ярайоах.

БОХЧАШ ДАСТА, ГУРМАНАШ!

Оарц доахаш ба сингапурски гурманаш. Китайски кули-

МІАРАШ ЕТТА БОКЪО ЛАЦ

Пхи мохк — Индонези, Малайзи, Таиланд, Филиппинаш, Сингапур — вІашагІа а теха хьаяьча Къулба-Малхбоален Азе пачхьалкхений Ассоциаце (АСЕАН) членаш долча пхе мехка викалаша барт вІаштІехьбаьккхаб каратэ къовсама федераци вІашагІйоллара хьакъехьа. Кердача региональни спортивни организаце штаб-квартира Сингапуре хургья. ХІара шин шу массаза доал федераце центральни кулгал цхьан мехкара вокх мехка а ухаргда. Организаце устав кийчдеча хана, «каратэка» — ишта оал каратэ ловзаш болча спортсменех, цхьатарра раьза хиннаб, правилаш телхаерашта дира таІазар дара. Белггала аьлча, яхьашта юкъера аракховса а ялх бетта квалификацех баха а лаьрхІар «противника батах мІараш етташ» бола спортсменаш. ДегІа вож миьженаш лозярах деча таІазарах лаьца аьлча, цу хьакъехьа устава тІа цхьаккха хІама аьннадац.

В. ФЕДОРОВ, АПН корр.

Джакарта.

Вай доттагІий опыт

НОВАТОРИЙ ЭСТАФЕТА

ДІададахача укх ткъаь пхиъ шера Іалаьмате чІоагІа шербеннаб ГДР-ера новаторски болам. ХІанз мехкара хІара кхоалагІа вола къахьегамхо рационализатор ва. Деррига хиш а санна зІамигача хьастилга чура дІаболабеннаб из болам. 1952 шера рентгеновски техника арахецача дрезденски завода болхлоша, техникаша, инженераша тІаийцай шин тайпара план — рационализаторски разработкай план. Производства эффективность лакхъяра гІо деш дола технически кердадараш хьадагалувцар — ишта дар дрезденций программо лийрхІар. Шоай гІулакхаш дІадоладеча хана царна эггара хьалха дага хиннар юкъарчал доаццаш предприятена хьалхашка латта декхараш кхоачашделга дар. Цхьабакъда цар дІадоладеш дола кердадараш ханаца нийсдеш —ГДР-е социализм хьалъярца къахьегамцарча кердача, творчески гІулакхашца нийсдеш дар, цудухьа ерригача республике къовбалдаь тІаийцар дрезденцаша дІадоладаьр.

Алхха дІаяхача пятилетка шерашка (1971—1975 шш.) ГДР-е производствана юкъейихьача рационализаторски предложенеех яьнна экономически эффект 16,7 миллиард марка хилар. Мехка новатораша алхха укх тІеххьарча шин шера цу ахчанна ІотІакхетийтар кхы а 6 миллиард гаргга марка.

ГДР-ерча новаторий болама белгалагІа йола оагІув я практике тІа-тІа дукхагІа чІоагІлуш бола болхлочун кхетамаи инженера уйланнеи юкъера бувзам. Ишта нийсленнад из тахан изобретателаша керттерча даькъе Іилман техникен дешашта йолча заводской плана тІа белгалъяьча темаш тІа болх беш хиларах. Цу тайппара, предприятена хьалхашка латта Іилма-технически проблемаш къоастаярца «йийза» я цар творчество. Из процесс бахьан долаш хьахиннай болхлоех, техниках, инженерех латта рационализаторий бІаьрча коллективаш. Масала, соахка кхоалагІа дакъа совгІа йола рационализаторски предложенеш цу тайпарча коллективаша чакхъяьхар.

Теркалде доагІаш хІама да болхлой новаторски болама юкъеозара способаш бе-бе хилар а. Масала, берлински электролампови заводе — «Нарва» яхача комбинате головной предприяте — укх массехк шера хІара шера белгалдоах «новаторий бетташ» оалараш. Масала, 1977 шера марте еннай къахьегам дикагІа вІаштІехьбаккхара, бедали материалаши кхояра, продукце дикал лаккхъяра тІаерзаяь 400 гаргга предложени. ЛоархІаме да, тайп-тайпара темаш къоастаеча дакъа лоацаш 900 гаргга керда болхло хинна хилар. Цу тайппара, рационализаторства даькъе царна карагІдаьннарашка хьежар марте.

ХІаьта, нагахьа санна Іилма-технически прогресс бахьан долаш лоаттабеча къовсаме ерригача республика изобретателаша лоацача даькъа хьакъехьа дийцача белгалдаккха доагІа, ГДР кагирхошта юкъе хІанз эггара дикагІа лоархІаш бола «Кхоанарча ден говзанчаш» яха болам дегІабоагІилга сихдаьраш духхьал уж хилар. 1977 шера ноябре хиннача республика къонача изобретателий технически кердадарий 20-ча юбилейни хьажаро хьахьекхар, цу болама юкъе тахан дакъа лоацаш 2,3 миллион зІамига саги йоІи хилар.

В. АБРОСИМОВ, ТАСС корреспондент.

Берлин.

НАХА БОЛЧА АЬТТОННА

Советски наьха хьал-торо лакхъялар хьахьоккхаш долча хьокхамех цаІ ба сберегательни кассашка дІадехка ахчаш дукхагІа хилар. Республикерча 266 кассе 314 миллион сом дІадилла улладу 300 эзар совгІча вкладчико. Укх тІеххьарча ялх шера шозза дукхагІа хиннад кассашка улладу ахча.

Ма-дарра аьлча, сберегательни кассаша гІулакх ду хІара дезала. ХІара денна, 25 эзар гарггача сага гІулакх а деш, тайп-тайпара ахчан операцеш ю кассай болхлоша. Масала, соахка 5,7 миллион яьй уж.

Кассаша деча гІулакхех пайда эцаш волчоа хов хІаране бюджет нийса вІаштІехьъяккхара, къахьегама доходех пайда дикагІа эцара цар новкъостал делга. ДІадилла улла ахча а дукхагІа . хул шерра-шера: процентий е выигрышний хьисапе доход тел.

Шерра дІайолаеннай керда тайпа операцеш. 1974 шера денз республике юкъекхахьа йолаяьча сберегательни кассай расчетни чекашца 1977 шера бахача нахаца расчеташ яьй торгови организацеша ехкача автомобилийи мотоциклийн 40 процента. Цу шера 1,7 миллион сома чекаш еннай бахача наха. Сберегательни кассой расчетни чекашца расчеташ е мегарг а я, е а еза автомашинехи мотоциклехи меттел, йІаьххача хана леладеча кхыча товарех а: телевизорех, мебелах, холодильникех, кхыча товарех.

Торгови организацешца расчеташ яра из форма аьттув болаш хиларах дог тийшад бахача наьха. Торговле министерстван Нохч-ГІалгІай респотребсоюзон дукхагІа хилийта еза сберегательни кассай расчетни чекашца расчеташ е йиш хургйола тикаш.

ХІанз дукхха а дукхагІа хиннад ахча кара деце а къахьегамхой доходаш вкладашка дІачутелга. Дуккхача къахьегамхоша сберегательни кассашка а ца болхаш, предприятешкара, организацешкара, учреждененшкара шоашта доагІача ахчах е колхозхой доходах цхьа дакъа шоай счеташ тІа дІа а хьежадеш алсамйоах шоай вкладаш. Вкладашка дІачухьежаду пенсеш, дІаеннача юртбоахама продукцехи доахахи йоагІа доходаш, пачхьалкхен страховане договорий ха чакхъяьнначул тІехьагІа, комиссионни тикашка гІолла ехкача автомашинехи кхыча товарехи доагІа ахча.

Перечисленешца сберегательни кассашка дІачуденнад 1976 шера 31 миллион сом, 1977 шера — 40 миллион сом.

Болхлойи гІулакхерча наьхеи алапейи колхозхой доходийи цхьан даькъа перечислени ярца цхьана сберегательни кассаша болхлоштеи гІулакхерча нахаи алапеш а тел.

Алапи дІадалара из прогрессивни форма шерра дІаьржай вай мехка. Сберегательни кассашка гІолла алапи дІателаро гІо ду къахьегама овсарле лакхъяра, производство дикагІа вІаштІехьъяккхара, къахьегама коллективашкеи болхлой дезалашкеи социальни хьал тоадара. Сберегательни кассашка гІолла алапеш дІателда аьнна приказаш да ерригаш а хІана яц аьнна йолча министерствай. Из мероприяти дика кхетаеш ба предприятей, учрежденей, организацей дукха а дукхагІа бола кулгалхой, цхьабакъда помещенеш хьакъоастае оттаяьча нормашка хьежжа чура хІамаш хьаяла езача, кхыдола аьттонаш хилийта дезача гІулакх дІаккхаьчача — дІахора къамаьл соц.

«Мединструмент» яхача Гудермесски завода кулгалхоша 1976 шера 120 квадратни метр чура че а йолаш помещени къоастаяьяр, геттара дика кийч а яь, сберегательни касса цІера тІа яьжкхаяр из.

1977 шера марте цхьан цеха болхлоша мара ийдацар алапи сберегательни кассашка гІолла, хІаьта октябре — зоводерча беррига болхлошеи гІулакхерча нахеи ийдир.

«Электроинструмент» яхача назрановски заводе а ишта паргІата помещени еннай сберегательни кассана, хІанз цуна ремонт яь йоалаш латт. Штатни численность хьаяла а дош деннад заводо, тІаккха болхлоштеи гІулакхерча нахаи алапи тела йолалургья сберегательни касса.

Практикана шерра юкъеххухь бахача наха гІулакхаш дарах вкладчикаша кара ахча а доаццаш тайп-тайпарча организацешца еш йола расчеташ. Вкладчикаша сберегательни кассашка дІа а бахе шоаш дІалу е почте гІолла дІайохьийт вкладашкарча шоай счеташ тІара коммунальни кхыдолеи гІулакхаш дарах, цІеношка газ чуйиллярах, квартирашта ремонт ярах доагІар дІатаккхара хьакъехьа язъянь поручени. Укх шера кара ахча доацаш 850 эзар сома расчеташ яьй бахача наха.

КПСС XXV съезда решенешка эггара хьалха белгалдаьхад сберегательни кассай система керттера декхараш: «Сберегательни кассай болх эргабаьккха тоабе. ШерагІа юкъекхахьа кара ахча а доацаш торгови, коммунальни, кхыча предприятешца еш йола расчеташ».

Карарча ахчан оборот эггаяьккха тоаяра, дІадекъа ахчаш хьан дІан кхухьилга кІезигдара, бахача наха гІулакхаш дикагІа дара дешашка хоза наьха санна доккха дакъа лаца дезаш я сберегательни кассаш 10-ча пятилетке. Бокъонца халкъа банкаш а хинна дІаоттаргья сберегательни кассаш. Цхьабакъда цу гІулакха тІаийцача решенешка хьежжа помещенеш къоастае езаргья горрайисполкомий керда сберегательни кассаш хьаелларан хІанз йолаш яраш готтача, мегаш йоацача помещенешкара араяхарай.

Юрташкарча моттигашка штатни сберегательни кассаш хьаелланза яргьяц. ХІанзарча агентски сберегательни кассаша кхоачашъяц штатни сберегательни кассаца еш йола еррига операцеш, цудухьа расчетни чекаш, аккредитиваш эца, газах, электроэнергех доагІар дІадала районни централшка аха безаш хул штатни сберегательни кассаш йоацача юрташка баха нах.

Дукха ха йоаццаш сберегательни кассай балхага общественни хьажар хиннад республике. Сберегательни кассай балхага хьажара хетаяь вІашагІъеххача республикай районийн комиссешка Іалаьмате дукха пайдана предложенеш кхьчай бахача нахагара. Цу предложенешка хьежжа кийчъергья бахача наха ду гІулакхаш тоадаран сберегательни кассай болхлошта эша балха хьалаш вІаштІехьдахаран тІаерзаяь мероприятеш.

Хьажар долча юкъагІа город Грознерча 7 сберегательни кассеи город Гудермесерча цхьан сберегательни кассеи «ИСКРА-23» яха электронни фактурно-бухгалтерски машинаш оттайир вкладий операцеш еча хана бахача наха гІулакхаш дара. ХІанз цу машинаш ца операцеш еш я пхиъ сберегательни касса.

СССР Гострудсберкассай Уставага цІаькха хьажа а хьежа, цунна юкъе дукхха хувцамаш даьд СССР Министрий Совето. Масала, юкхьанца Іодилла дІачулуча взноса ахчан эггара лохагІа бола боарам 50 кепига меттел 5 сом оттабаьб.

Кхенза барий цІерагІа дІачуеннача вкладех кхенза долча бера 15 шу даллалца (хьалхагІа 14 шу даллалца мара ца хиннача метте) шоай хьаштдар де бокъо еннай кхенза барий даьшта е кхыча законни викалашта, хІаьта кхенза барий 15 шу даьлча — кхенза бараштa шоашта, нагахьа санна цар дай е кхыбола викалаш раьза хуле.

Кердача Уставо 100 сомагара 200 сомага кхаччалца ІотІатехад веннача вкладчика васкет динза долча вклада счета тІара дІатела ахча а, хІаьта ишта сберегательни кассе дІаяхка ядача облигацешцара облигацеш а, тІехьаленна бокъо хиларах нотариальни конторо тІехьенна денна тешал кара хила ца дезаш.

Сберегательни кассашка къахьегаш ба дийша, инициатива йола, шоай гІулакхах дика кхеташ бола болхлой.

Болх дика барах 18 болхлочоа «Социалистически яхье котваьннар» яха знак еннай, 160 болхлочо «Коммунистически къахьегама ударник» яха сийдола цІи лелаю, дуккхачарна «СССР Госбанка отличник» яха значок еннай.

Социалистически яхье даьхача толамашка хьежжа кхоалагІа моттигаш а ахчан премеш а хьожаьй Ленински, Заводской, Старопромысловски, Наурски, Гудермесски централыни сберегательни кассай коллективашта.

Республикана чухьа лелаяьча социалистически яхье толамаш дахарах карара кара тела ЦІе байрахх, карара кара тела вымпелаши ахчан премеши хьожаьй Гудермесски, Сунженски, Наурски, Малгобекски, кхыча сберегательни кассашта.

Р. ТЕМИРХАНОВА, Гострудсберкассай Нохч-ГІалгІай управлене начальник.

Дукха ха йоаццаш М. Ю. Лермонтова цІерагІча республиканск эрсий драматически театре хилар «Августе шовзткъе диълагІча» яхача спектакла премьера.

Спектакль хетаьй Советски Эскарен ТІема-Форда Флотеи 60 шу дизара сийна.

Сийлахь - боккхача Дай-мехка тІемах лаьца дукха да язьдаь книжкаш, оттадаь кинофильмаш, язъяь пьесаш, дийхка сурташ. ХІаране ше - шин чулоацам ба, шин идея, тема, ше - шин тайпара наха дег чу южаш, наьха тІемацара гоамал айеш, тІом кхы а дукхагІа легазбоаккхаш, хІара сага дег чу тІема духьал хьла уйлаш чуйоссаеш я. Уж тайпа уйлаш чуйоссаю укх вай ювцача спектакло я.

Вайна дика вовзача йоазонхочун В. Богомолова романах оттаяь инсценировка я из. Инсценировка яьр а спектакль кийчъяьр а ва республика Ленински комсомола преме лауреат, Нохч - ГІалгІай АССР искусствай заслуженни деятель Солцаев Мимаалт, художник — Нохч ГІалгІай АССР искусствай заслуженни деятель — Сновинг Александр, музыкальни оформлени яьр — Гуревич Игорь.

Спектакла керттерча турпалхой ролаш ловзаеш ба: В. Шкрабак, В. Жаков, В. Баженов, Нохч - ГІалгІай АССР заслуженни артист А. Поздоровкин, Нохч - ГІалгІай АССР халкъа артисташ — М. Давлетмирзаев, В. Белоглазов, кхыбараш а.

СУРТА ТІА: спектакла цхьа сцена.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ГРОЗНЕ—МЕХКА ЧЕМПИОНАТ

Ломма Грозне дІайолалу маІача наьха командашта юкъе «А» класса хьалхарча группа волейболах йолча СССР чемпионата тІеххьара йиълагІа тур.

ХьалхагІа городашка Виннице, Ташкенте, Алма-Ате, Дона тІарча Ростове чакхъяьккхача кхаь туро хьакъоастайир толашагІйола пхи команда. Винница, Ташкент, Алма-Ата, Шевченко яхача городий командаш санна царна юкъе я Грознера «Автомобилист» а.

Белгалдаккха доагІа укх шерара мехка чемпионат кердача системагІа чакхйоаккхилга. Хьалхарча группе хьалхара йиъ моттиг яьккхача йиъ командаи лакхерча лиге тІехьара йиъ моттиг яьккхача йиъ командаи шоайла чакхйоаккхаргйолча турниро хьакъоастаергья тІадоагІача шера лакхерча лиге ловзаргйола ши команда.

Вай «Автомобилист» дукхахача хана денз лакхерча лиге ловза бокъо яккха гІерташ хьайоагІа, цунга кхача массехказза гаргга а хиннай из. Вай республике дикка овла бахийта волейбольни традицеш я. Цудухьа, шеко йоаццаш, командашца — мехка чемпионата доакъашхоща къувса торо йолаш я «Автомобилист». Чемпионата хьалхара кхо тур чакхйоаккхаш хиннача городашкарча прессас а белгалдоахар из, вай команда тешшаме а шийх бІубенна а ловз яхаш яз а деш.

Теша дог доагІа чемпионата тІеххьарча туре шийх дог лазараш гІадбугаргболаш «Автомобилист» ловзаргхиларах.

Г. ИВАНОВ, СССР спорта мастер.

Абдул-Халим Асхабович САЛАМОВ

18 марта кхелхав халача лозарах цамогаш хинна 1925 шера денз КПСС член хинна, персональни пенсионер Саламов Абдул-Халим Асхабович.

А.-Х. А. Саламов ваьв 1899 шера Шалински района Шаьла яхача юрта ахархочун - кустара дезале. Къона волаш денз Нохч ГІалгІай территоре тІа Советски Іаьдал оттадара тІехьа лоаттабеча къовсаме хьинаре дакъа лоацаш хиннав из, партизански отрядашка кІайгвардейски бандана духьала латаш хиннав. 1919 шера Ведески округе подпольни ревкома керте лаьттав.

Нохчий Автономни область вІашагІъеллачул тІехьагІа Абдул-Халим Асхабович болх беш хул облисполкома чурча гІулакхий отдела заведующи волаш. Милице организашта керте латтача хана хьинаре дакъа лоац цо Нохчийче Советски Іаьдал чІоагІдеча, бандитизм йохаеча.

1923 шера А.-Х. А. Саламов дешa вохийт Малхбоален къахьегамхой Коммунистически университете, из йистеяьккхача цо болх бу ВКП(б) Нохчий областной оргбюро оргтдела заведующи, тІаккха г. Ростове Къилбаседа - Кавказски краевой юртбоахама банка правлене председатела заместитель волаш.

1929 — 1933 шерашка из дешаш хул цІеча профессура кадраш кийчъеча институте г. Москве, цул тІехьагІа цо болх бу парте Курчалоевски, Грозненски городской райкомий хьалхарча секретаралла, советски боахамен бехктохкамеча балхаш тІа. 1958 шера денз А.-Х. А. Саламов — Нохч-ГІалгІай историе, экономика, меттеи литературан Іилма - тохкама института директор. 1971 шера денз пенсе тІа а ваха салоІаш хиннав.

Абдул - Халим Асхабовича шийх деррига вахар Коммунистически партеи Советски халкъен гІулакха дІаденнад. Из хиннав Іалаьмате чІоагІа къахьегара тІера волаш, наьха чІоагІа йоахко еш, наха чІоагІа сий деши лоархІаши. ТІеххьарча деношка кхаччалца общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш, республика къахьегамхошта лекцеш ешаш, кепайоазон тІа статьяш язъеш, телевиденеи радиои гІолла беседаш еш, политически естественно-Іилмаи знанешта хьинаре пропаганда еш хиннав.

Даьхено боккха мах баьб А.-Х. А. Саламовна карагІдаьннача доккхийча гІулакхий, цунна еннай Ленина орден, медалаш, «Нохч - ГІалгІай АССР культура заслуженни болхло» яха цІи.

Нохч - ГІалгІайчен къахьегамхой дегашка дукхахча хана йиц ца луш яхаргья А.-Х. А. Саламова цІи.

А. В. Власов, М. Ш. Баматгиреев, В. И. Белозеров, О. С. Беляев, Х. Х. Боков, М. О. Бузуртанов, М. А. Дорохов, А. Д. Кагерманов, М. А. Керимов, С. Н. Кожуховский, Л. Д. Магомадов, Н. И. Семенов, В. А. Сорокин, В. И. Дмитриенко, Т. У. Махмудхаджиева, Т. М. Дидигов, С. В. Синельников, Н. Я. Правецкий.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

21 МАРТ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — Іуйранара гимнастика. 8.55 — «Операца вІашагІккетар». М. Мусоргский. СССР Паччахьалкхен академически Доккхача театра «Борис Годунов» яха спектакль. 15.00 — Іилман - популярни фильмай программа. 15.40 — «Хьамсара Іалам». 16.00 — М. Горький. «Хина бухе». 16.30 — «Бригада цхьа ди». Мытищински машинашъеча завода слесарий бригада хьакъехьа. 17.00 — «Халкъа ашараш» яха концерт. 17.15 — ВЛКСМ XVIII съезда накъадолхаш. «Украина профтехучилищай дешархой — комсомола съезда делегаташ». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Мультфильм. 18.25—«Йовхален сердален диспетчер». СССР ЦаІ йолча энергосистема Центральни диспетчерски управлене керттерча диспетчерах В. Т. Калитах йола телевизионни очерк. 18.55 — Центральни телевиденеи Ерригсоюзни радиои эрсий иллей академически хора концерт. Художественни кулгалхо — халкъа артист Н. Кутузов. 19.30 — «Истцы и ответчики» яхача телевизионни спектакла премьера. Автор — Н. Долинина. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Корта бокабу маларaш меларашца къовсам лоаттабе!». Документальни фильмай программа. 22.00 — «Музыкальни вахар» яха телевизионни журнал.

II ПРОГРАММА

16.00 — Самбох йола зональни яхь. Н. К. Крупскаий цІерагІча культура ЦІен спортивни залера трансляци. 17.00 — «Кагирхоша салаІара халданза теркам тІалоаттабе». Малгобекски горисполкома культура отдела заведующе М. Г. Мержоева къамаьл (гІалгІай меттала). 17.10 — «Лаьттан кІоргаленаш караерзаераш». Кинодезарий фильм. (нохчий меттала). 17.20 — КПСС XXV съезда сонамаш кхоачашде! «БІаьстан балхаш сиха а дика а дІаяьо!». 17.40 — Киножурнал. 17.50 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 18.20 — «Нохч-ГІалгІайчу гІолла». Информационни программа (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала). 18.40 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (нохчий меттала). 18.55 — «ДогІай форда чу рейс яр». Телевизионни документальни фильм. 19.10 — Юрта боахама болхлошта дола Іилман - популярни фильмаш. 20.10 — «Алхха шоана» яха фильм-концерт.

22 МАРТ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — Іуйранара гимнастика. 8.55 — Н. Долинина. «Истцы и ответчики» яха телевизионни спектакль. 10.25 — «Кинонкъбара клуб». Передача дІахьу журналиста О. К. Игнатьева. 15.00 — «Йоккхача гІишлой балха деношъ». «Малхбузен СибарегІен мехкдаьттахой болча». Кинопрограмма. 16.00 — «Музейшкен выставочни залашкен гІолла». Эрсий искусства Киевски паччахьалкхен музеера И. Шишкина сурташ. Киевера передача. 16.30 — ДІалокх дунен халкъашта юкъерча конкурса лауреата И. Фролова». Программе я доазол дехьарча композиторий скрипични пьесаш. 17.00 — «Іилман вахар». 17.30 — Зурманчаш, мичад шо!». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Юрт а гІулакхаш а». «Юртбоахама техника лорае». 18.35 — «Спортлото» тираж. 18.45 — Иллейн халхарийн ансамблай а РСФСР халкъа халхара ансамблай а хьажарга хоадам беш дола концерт. 21.00 «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Документальни экран». Передача дІахьу поэта Р. Рождественске. Йистеьлча— кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — «СССР Конституцех йола беседаш». «УнахцІено лорае бокъо хилар» (гІалгІай меттала). 18.10 — «Нохч - ГІалгІайчу гІолла». Информационни программа (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала). 18.30 — «Оарц дех». «Хий тІехьух». Рейд. 18.50 — «Іайха Іомаечох хье санна вар не». «МоллагІча городо а къамаьл ду хьоца». 19.20 — «Ялата хьакъехьа йола партийни йоакхо». «Наурски лаьтта леладераш болча». 19.45 — Л. Н. Толстой ваь 150 шу дизарга. «Берал» яха телевизионни художественни фильм.

РАДИО

21 МАРТ

6.30 — «Юртара Іуйре». Сомий бешамаш леларaш. 7.10 — Республикански газетий обзор. 7.22 — Ашараш (гІалгІай меттала). 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш (гІалгІай меттала). 8.45 — «Корта бохабу маларaш а алкоголизм а». Хьалхара беседа. 9.15 — Интернациональни коллектив, доттагІаш дола коллектив. «Красный молот» заводера передача (нохчий меттала). 9.30 — «Къона вай заманхо» яха радиовыпуск (гІалгІай меттала). 17.00 — «Шийна тІадиллача гІулакха бехктохкаме хилар», КПСС горкома парткомиссе председатела Лавриненко беседа (нохчий меттала). 17.15 — «Производства кхоачамаш а царех пайда минта эц а?» Бурув детта балхаш деча Старогрозненски управленера передача (нохчий меттала). 18.00— Керда хоамаш. (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала). 18.30 — Ашараш. 18.30 —Сайранара Грозный» (горсете гІолла).

22 МАРТ

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.22 — Ашараш. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — «Лекционни пропагандана халданза теркам тІалоаттабе». Беседа (гІалгІай меттала). 8.50 — Ашараш. 9.15 — «Ды лелабе е ца лелабе йиш хилара бокъонца йолаш йола а моттийна лелош йола а кортамукъал». Беседа. 9.30 — «ЦхьоагІо йолча дезале». 9.50 — Ашараш. 16.00 — «Болхлой комитет а яхь а». Сунженски района Ленина цІерагІча колхозера корреспонденци (нохчий меттала). 16.15 — Кхомбеш дІаккийта доагора - энергетически кхоачамаш». Беседа (гІалгІай меттала). 16.30 — «Чечингазстрой» трестера передача. (гІалгІай меттала). 16.45 — ХІара кхайна — дикала Знак! «Республика лаьтта леладераш кхашка арабаьннаб». Махмарова корреспонденци (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).

Хоттинаш

Тахан республике гІоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, Іуйрийна цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 0 — 5 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 13 — 18, Грозне 16 — 18 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка лаьгІо догІа а делхаш, дохк а доаллаш, къилбаседа - малхбузехьара секунде 5—10 мерт чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана —1, +4, дийнахьа +7 +12 градус йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отдела партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ05088. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2120.